

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra politologie

Analýza příčin občanské války v Tigraji

Diplomová práce

Autor: Bc. Roman Menšík
Studijní program: N6701 Politologie
Studijní obor: Politologie-afriická studia

Vedoucí práce: Vlastimil Fiala, doc. Ph.D. CSc.

Hradec Králové 2023



Zadání diplomové práce

Autor:	Roman Menšík
Studium:	F21NP0026
Studijní program:	N6701 Politologie
Studijní obor:	Politologie - africká studia
Název diplomové práce:	Analýza příčin občanské války v Tigraji
Název diplomové práce AJ:	Analysis of the causes of the civil war in Tigray

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce analýzy příčin vzniku občanské války v Tigraji, bude pojednávat o novodobém konfliktu, který v roce 2020 naplno vypukl v Etiopii.

Práce nejdříve rozebere teoretické okruhy. Tím bude za prvé teorie příčin vzniku občanských válek v Africe. Druhý teoretický okruh rozebere samotný tigrajský konflikt a také události, jež předcházeli začátku občanské války v Tigraji.

Výzkumná část práce následně porovná samotné faktory příčin konfliktů v Africe s tím, který vznikl v Etiopii, vyvodí tak i všechny důvody toho, proč konflikt vznikl a následně zodpoví položené výzkumné otázky.

AAPENGNUO, Clement Mweyang. *Misinterpreting Ethnic Conflicts in Africa*. Africa Security Brief, 2010, 4, 6.

BLANCHARD, Lauren Ploch. *Ethiopian's Transition and the Tigray Conflict*. Congressional Research Service, 2021, 1(1), 32.

OLAOSEBIKAN, Aremu Johnson. *Conflicts in Africa: Meaning, Causes, Impact and Solution* [online]. 4. International Multi-Disciplinary Journal, 2010 [cit. 2022-04-19]. ISSN 2070-0083.

PLAUT, Martin a COLLECTIVE. *The Tigray war and regional implications*. Eritrea Focus a Oslo Analytica, 2021, 1(1), 255.

Zadávající pracoviště:	Katedra politologie, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Datum zadání závěrečné práce:	20.4.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval (pod vedením vedoucího závěrečné práce) samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Přerově dne 18.04.2023

Podpis autora

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Vlastimilu Fiala, doc. Ph.D. CSc. za odborný dohled, věcné připomínky a rady při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Tato práce je komparativní analýzou příčin občanských válek v Africe se zvláštním zaměřením na válku v Tigraji, která vypukla v roce 2020 v Etiopii. V teoretické části práce budu zkoumat osm nejčastějších příčin občanských válek v Africe, včetně politických, ekonomických a sociálních faktorů. V empirické a analytické části je budu aplikovat na válku v Tigraji, abych zjistil jejich souvislost s tímto konfliktem. Dále analyzuji historii Etiopie od roku 1995 až po současnost a její vývoj směrem k válce. Analýza vychází z rešerše existující literatury a primárních elektronických zdrojů. Práce poskytuje ucelený přehled příčin války v Tigraji a přispívá k lepšímu pochopení dynamiky občanských válek v Africe.

Klíčová slova: Etiopie, tigrajský konflikt, příčiny konfliktu

Annotation

This thesis is a comparative analysis of the causes of civil wars in Africa, with a particular focus on the Tigray war that broke out in Ethiopia in 2020. In the theoretical part of the thesis, I will examine the eight most common causes of civil wars in Africa, including political, economic and social factors. In the empirical and analytical part, I will apply them to the Tigray war in order to find their connection to this conflict. Furthermore, I analyze the history of Ethiopia from 1995 to the present and its evolution towards war. The analysis is based on a search of existing literature and primary electronic sources. The thesis provides a comprehensive overview of the causes of the Tigray War and contributes to a better understanding of the dynamics of civil wars in Africa.

Keywords: Ethiopia, Tigray conflict, causes of conflict

Obsah

Úvod	10
Cíl práce, metodologie a výzkumná otázka	11
Struktura práce.....	11
Použitá literatura.....	12
I. Teoretický rámec.....	14
1. Afrika v kontextu občanských válek	14
2. Příčiny občanských válek v Africe.....	16
2.1 Vliv koloniálních mocností.....	17
2.2 Role studené války	19
2.3 Etnické problémy	21
2.4 Náboženské problémy.....	22
2.5 Problém politiky a špatného vládnutí	24
2.6 Dnešní politický vliv mezinárodních hráčů na Afriku.....	26
2.7 Boj o přírodní zdroje a jejich drancování	28
2.8 Chudoba	30
II. Empiricko-analytická část.....	32
1. Historické pozadí konfliktu v Tigraji	32
1.1 Historický vývoj Etiopie od roku 1995 do 2018.....	33
1.2 Nástup Abiyho Ahmeda do funkce premiéra Etiopie	35
1.3 Začátek a průběh konfliktu	37
2. Analýza příčin konfliktu v Tigraji	40
2.1 Vliv kolonialismu na konflikt v Tigraji	40
2.2 Vliv studené války na konflikt v Tigraji	42
2.3 Vliv etnických problémů na konflikt v Tigraji	44
2.4 Vliv náboženství na konflikt v Tigraji	46
2.5 Vliv politiky a špatného vládnutí na konflikt v Tigraji	49
2.6 Politický vliv mezinárodních hráčů na konflikt v Tigraji.....	51
2.7 Vliv boje o přírodní zdroje a jejich drancování na konflikt v Tigraji.....	54
2.8 Vliv chudoby na konflikt v Tigraji	55
Závěr.....	58
Seznam pramenů.....	62
Literatura.....	62
Internetové zdroje	69

Seznam použitých zkratek

AFRICOM – United States Africa Command

AJIA – African Journal of International Affairs

AU – African Union

DFID – Department for International Development

DRK – Demokratická republika Kongo

ELF – Ethno-Linguistic Fractionalization Index

EPRDF – Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front

EU – Evropská unie

FAO – Food and Agriculture Organization

FRELIMO – Liberation Front of Mozambique

GERD – Grand Ethiopian Renaissance Dam

GRI – Global Risk Insights

HDP – Hrubý Domáci Produkt

HRW – Human Rights Watch

ICG – International Crisis Group

IDP – Internally Displaced Person

IGAD – Intergovernmental Authority on Development

MPLA – People's Movement for the Liberation of Angola

OSN – Organizace Spojených Národů

PRC – Pew Research Center

PRIO – Peace Research Institute Oslo

SAE – Spojené Arabské emiráty

SAR – Středoafriická republika

TPLF – Tigray People's Liberation Front

UNDP – United Nations Development Programme

UNFPA – United Nations Population Fund

UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees

UNOCHA – United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs

UNITA – The National Union for the Total Independence of Angola

USA – Spojené státy Americké

WGA – World Bank Group

WPF – World Peace Foundatio

Úvod

Na africkém kontinentě se trvale vyskytuje vysoký počet ozbrojených konfliktů a je bezpochyby nejvíce postiženým kontinentem světa. Téměř všechny tyto války mají většinou společné příčiny, jako jsou vlivy koloniálních mocností a později studené války, etnické a náboženské problémy, politické problémy jak na místní, tak i mezinárodní úrovni, boj o přírodní zdroje a jejich drancování a chudoba. Tyto faktory byly historicky přítomny u většiny afrických konfliktů.

Je proto více než pravděpodobné, že tyto příčiny budou hrát zásadní roli ve vzniku občanské války v severní Etiopii. Konflikt v Tigraji, který vypukl v listopadu 2020, vyústil v jednu z nejzávažnějších a nejdělsích humanitárních krizí v současném světě. Vyžádal si tisíce obětí, donutil statisíce lidí opustit své domovy a způsobil vážný nedostatek potravin a další formy utrpení civilního obyvatelstva.

Konflikt v Tigraji má hluboké kořeny v etiopské historii a politice. Tento region byl dlouhou dobu centrem politické a hospodářské moci v Etiopii a Tigrajská lidová osvobozenecá fronta (TPLF), která v regionu po desetiletí vládla, hrála rozhodující roli v politických a hospodářských záležitostech země. Po zvolení nového premiéra Abiyho Ahmeda v roce 2018 však začalo narůstat napětí mezi TPLF a centrální etiopskou vládou.

Ahmedova vláda provedla řadu reforem, jejichž cílem byla centralizace moci a omezení vlivu regionálních politických elit, včetně TPLF. To vedlo k narušení vztahů mezi TPLF a ústřední vládou, které vyvrcholilo rozhodnutím TPLF uspořádat regionální volby v rozporu s příkazy federální vlády. Federální vláda reagovala zahájením vojenské ofenzívy proti TPLF, která rychle přerostla v plnohodnotný konflikt.

Příčiny konfliktu v Tigraji jsou však složité a mnohostranné a k jeho vypuknutí a pokračování přispělo mnoho různých faktorů, kterým se bude pečlivě věnovat právě tato diplomová práce.

Cíl práce, metodologie a výzkumná otázka

Z politologického hlediska nabízí Etiopie zajímavý příklad africké nestability, která se proměnila v jeden z nejnápadnějších afrických konfliktů posledních let. Cílem této práce je zpracovat ucelenou analýzu a zjistit, jaké jsou hlavní příčiny, proč k tomuto konfliktu došlo.

Z metodologického hlediska bude diplomová práce vypracována ve formě případové studie s pomocí empiricko-analytického metody. Na základě případové studie se pokusím ověřit hypotézu, že všeobecně známé teoretické příčiny občanských konfliktů (viz teoretická část) se dají potvrdit i v etiopsko-tigrajském konfliktu. Hypotéza bude prověřována prostřednictvím omezené kvantitativní metody, pomocí níž budou dané příčiny bodově ohodnoceny od nula do dvou bodů, kde nula bude znamenat neprokázání působení příčiny, jeden bod – částečné potvrzení působení příčiny, dva body – plné potvrzení působení příčiny občanských konfliktů. Prostřednictvím empiricko-analytického výzkumu vyhodnotím všech osm příčin, abych potvrdil či vyvrátil výše uvedenou hypotézu. Bodové rozpětí 16-11 bodů znamená potvrzení hypotézy, 10-5 bodů částečné potvrzení, 4-0 bodů vyvrácení hypotézy.

Jak je zřejmé z názvu diplomové práce, hlavním cílem diplomové práce je definovat hlavní příčiny vypuknutí konfliktu v Tigraji a posoudit je z hlediska teoretického konceptu příčin občanských válek v Africe. V tomto případě se tak nabízí výzkumná otázka: *Co bylo bezprostřední příčinou vypuknutí konfliktu v Tigraji?* Která bude zodpovězená v závěru práce.

Struktura práce

Teoretická část je rozdělena do dvou kapitol, které se na sebe logicky navazují. V úvodní kapitole se zaměřím na africký kontinent v souvislosti s občanskými válkami a definuji důvody, které způsobily to, že v Africe je zaznamenán nejvyšší počet občanských válek. Zde budou rozebrány všechny nejdůležitější africké konflikty od vzniku novodobých afrických států, a hlavně jejich příčiny. Většina autorů se shoduje na osmi základních příčinách, které stály u zrodu většiny afrických válek. Díky tomuto základnímu terminologickému přehledu se lépe zorientujeme v africké realitě.

Následující podkapitoly teoretické části se zaměří na zmíněných osm jednotlivých příčin a podrobněji popíší vznik takových konfliktů i historické příklady. Provedu tedy

rozbor vlivů koloniálních mocností na Afriku, vlivů studené války, etnicity, náboženství, politiky a špatného vládnutí, vliv mezinárodních hráčů, vlivy bojů o přírodní zdroje a jejich drancování a vliv chudoby.

V empiricko-analytické části je práce taktéž rozdělena do dvou na sebe navazujících kapitol. Tou první jsou historické a politické souvislosti, které formovaly druhou nejlidnatější zemi Afriky až k samému počátku tigrájského konfliktu. Komplexně zde představím novodobou historii a vývoj Etiopie od roku 1995, až po pád tigrájských vůdců a nástup současného premiéra země Abiyho Ahmeda včetně důležité kapitoly, která se věnuje začátku a průběhu konfliktu.

Na historický exkurz navazuje podrobná analýza, jež detailně testuje, zda příčiny válek, o nichž byla řeč v teoretické části, měly vliv i na občanský konflikt v Tigraji. Všechny zmíněné základní příčiny občanských válek zde aplikuji na zdejší konflikt a pomocí případové studie ověřím hypotézu. Každá kapitola je pak doplněna o jednoduchý kvantitativní model, který hodnotí shodu příčin.

Ve shrnutí pak popisuji skutečné příčiny zjištěné na základě analýzy a odpovídám na položenou výzkumnou otázku.

Použitá literatura

Použitou literaturu a další zdroje je možné rozdělit do taktéž dvou kategorií. První z nich představuje literaturu, která se věnuje konfliktům a jejich příčinám v Africe. Zatímco druhá se přímo týká politické situace, historie a samotného konfliktu v Tigraji.

Pro teoretickou část je mimořádně důležitým dílem *Conflicts in Africa: Meaning, Causes, Impact and Solution* od Aremu Johnsona Olaosebikana, které popisuje důležité příčiny, důsledky a řešení konfliktů v Africe.

Dalšími klíčovými autory pro diplomovou práci byli Paul Collier a Anke Hoeffler, jež se ve svých knihách často zaměřují na ekonomické faktory války.

Pokud jde přímo o Etiopii, musím na prvním místě zmínit jméno Alexe De Waala, velkého odborníka na konflikt v Tigraji z jehož publikací a článků jsem mnohokrát čerpal.

Dalším takovým je Melesse Kassahun, ten ve svých knihách *The political crisis in Ethiopia: federalism and its discontents* a *Historical Context and Analysis of the Crisis in Tigray* pojednává o důležitých historických událostech, které později měli vliv na vznik konfliktu v Tigraji.

Posledním autorem, kterého bych rád zmínil, je Medhane Tadesse, který testuje, zda na konflikt v Tigraji měly vliv také jiné faktory než jen etnické násilí a politika Abiyho Ahmeda a ve svých článcích tak rozebírá například témata jako jsou vlivy náboženství nebo dědictví studené války na válku v severní Etiopii.

Zdrojem aktuálních informací o situaci v severní Etiopii jsou také nevládní organizace jako je například Human Right Watch a portály a zprávy OSN.

Práce dbá na to, aby poskytla ucelenou škálu relevantních informací, které jsou čerpány jak z odborných publikací, tak z elektronických zdrojů. Vzhledem k nedostatečné informovanosti domácích zdrojů bude čerpat především ze zahraničních zdrojů.

I. Teoretický rámec

1. Afrika v kontextu občanských válek

Konflikty na africkém kontinentu jsou od nepaměti opakovanou součástí sociálních, politických, hospodářských a kulturních dějin afrických národů. V posledních několika desetiletích, zejména od poloviny dvacátého století, procházely africké společnosti a vznikající národní státy těžkými časy, pokud jde o mezistátní a vnitroafrické konflikty. Podle Ministerstva pro mezinárodní rozvoj (Department for International Development, DFID) Celkový rozsah velkých ozbrojených konfliktů rychle rostl v období dekolonizace, silně se opět zvýšil v 80. letech 20. století.

Konec studené války, který znamenal pád berlínské zdi a nástup 21. století, přinesl v kontinentální Africe novou formu konfrontace, která se v rámci náboženství a kultury silně radikalizovala. To je doplněk k několika variantám mezistátních střetů a společenského napětí – etnické čistky, boje o kontrolu zdrojů, revoltní války, střety mezi komunitami, volební násilí, politické motivované vraždy, převraty atd. - k nimž v Africe dochází. Ty následně komplikují bezpečnostní, průmyslový a infrastrukturní rozvojový pokrok na kontinentu a vytvářejí tomuto regionu image ultra explozivního a křehkého subsystému v globalizujícím se světovém systému. Těchto několik variant mezistátních konfliktů a společenských tenzí ukazuje, že konflikty v současné Africe se stejně jako počet aktérů jeví jako stále roztržitější (Agbaji a Duke 2018, s. 1-18).

S příchodem 21. století Afrika opět trpí, a to zejména kvůli mnoha válkám a ozbrojeným konfliktům, které na kontinentu stále probíhají. Fenomén afrických "nových válek" a válek uvnitř států se navíc stále více regionalizuje a opravňuje sousední státy k zásahům v podobě regionálních vojenských intervencí. Četnost vnitřních válek v Africe po skončení studené války a jejich ničivé následky pro státy a společnosti vede k pověsti, že kontinent je neustále ve válce sám proti sobě.

V souvislosti s Afrikou se projevuje tendence generalizovat. Je důležité si uvědomit, že Afrika není homogenní útvar, ale rozmanitý a komplexní kontinent s různými subregiony, ekologickým prostředím, historií, jazykovými mutacemi, různou úrovní formování států a budování národů, a dokonce i zahraniční a hospodářskou politikou. Navzdory heterogenitě Afriky existují určité společné rysy, zkušenosti a

témata, které "spojují" a propojují jednotlivé subregiony kontinentu. Proto každý pokus o pochopení zdrojů konfliktů v Africe musí kriticky zvážit rozmanitost, složitost a společné rysy Afriky (Olaosebikan 2010, s. 250-251).

Během posledních šesti desetiletí se na africkém kontinentu odehrálo několik velmi vážných občanských válek. Některé z nejsmrtonosnějších světových konfliktů, jako byla například válka v Biafře v Nigérii v 60. a 70. letech, obě občanské války v Kongu, genocida ve Rwandě v 90. letech a válka v Etiopii a Eritreii v letech 1999-2000 (Bakken a Rustad 2019, s. 10-18).

1 Skupina	2 Skupina	3 Skupina
Angola	Etiopie	Benin
Burundi	Keňa	Botswana
Demokratická Republika Kongo	Mali	Gambie
Mosambik	Niger	Malawi
Nigérie	Somálsko	Mauritius
Súdán	Uganda	Pobřeží Slonoviny
Rwanda	Zimbabwe	Zambie

Tabulka č. 1 – Rozdělení afrických zemí podle počtu válek

Zdroj: J. Záhořík, *Ohniska napětí v poskoloniální Africe*, 2012, s. 40

Jan Záhořík ve své knize *Ohniska napětí v postkoloniální Africe* rozděluje africké země do tří skupin. V první kategorii figurují státy, jež si prošly opakovaně občanskou válkou. Prostřední sloupec pak znázorňuje státy, v kterých se odehrál pouze jeden občanský konflikt. Poslední skupinu tvoří země bez žádného významnějšího konfliktu odehrávajícího se v moderní historii těchto států (Záhořík, 2012 s. 40).

Jak bylo ale řečeno, v posledním desetiletí počet konfliktů výrazně vzrostl. Libye, Jižní Súdán, Středoafrická republika, severní Mosambik, severozápadní a jihozápadní oblast Kamerunu a Etiopie – to je šest afrických ohnisek občanských konfliktů, které je třeba v roce 2023 sledovat, a právě posledně zmíněná Etiopie a příčiny zdejšího konfliktu jsou hlavním zkoumaným tématem této práce.

2. Příčiny občanských válek v Africe

Afrika jako kontinent vykazuje v posledních padesáti letech značnou míru křehkosti států a konfliktů. Společné globální faktory, jako je útlak, etnické nebo náboženské rozdíly, regionální bezpečnost, globální konflikty a politické vlivy se projevují i v Africe.

Afrika má dnes nejen nejvyšší průměrné skóre v indexu křehkosti států na světě, ale pouze čtyři ze třiceti nejhůře hodnocených zemí v indexu lidského rozvoje z roku 2022 nejsou africké (UNDP 2022, s.272-277).

Úroveň zaostalosti Afriky jistě souvisí s její náchylností k občanským válkám, ale směr příčinné souvislosti je již méně jasný, jelikož ekonomické, politické, sociální a vojenské aspekty ovlivňují konflikty v Africe v různé míře (De Waal 2002, s.1).

Collier a Hoeffler (1998) zkoumají obecné příčiny občanských válek se zvláštním důrazem na ekonomické faktory. Pomocí indexu etnolingvistické fragmentace (ELF¹) zjišťují, že více fragmentované společnosti nejsou náchylnější k občanské válce než ostatní, ale nebezpečí občanské války se zvyšuje, když společnost dosáhne středních hodnot indexu ELF. Po těchto prvních zjištěních však Collier a Hoeffler (2000) tvrdí, že konflikty jsou mnohem pravděpodobněji způsobeny ekonomickými příležitostmi. Studium příčin občanských válek si však zaslouží další výzkum, zejména o etnických a politických otázkách, které mohou mít vliv na výskyt občanských válek, ne všechny občanské války jsou však stejné povahy.

Analýza Colliera s Hoefflerem pak dokazuje, že relativně vysoký výskyt občanských válek v Africe není způsoben jen extrémní etnicko-jazykovou roztržičností, ale také vysokou mírou chudoby, silnou závislostí na vývozu primárních zdrojů a zejména selháním politických institucí (Collier a Hoeffler 2000, s. 23-55).

Podle autorů Elbadawih a Sambanise z časopisu *Journal of African Economies* je sklon Afriky k násilným konfliktům dán třemi vlivy. Zaprvé, Afrika je vysoce závislá na vývozu přírodních zdrojů, které mohou rebelové drancovat, aby měli dostatek prostředků na financování svého boje. Zadruhé je to faktor toho, že úroveň příjmů na obyvatele je v Africe mnohem nižší než v ostatních světových regionech. Medián HDP

¹ Index ELF měří pravděpodobnost toho, zdali dva náhodně vybraní jedinci z celkové populace patří do různých (předem definovaných) etnických skupin. ELF má sice tu výhodu, že se jednoduše počítá a snadno interpretuje, ale jeho ekonomické základy se zdají být nedostatečné (Drazanova 2020, s.6).

na obyvatele v Africe představuje méně než polovinu příjmu v Asii a méně než osminu příjmu v Evropě a Severní Americe. Skutečnost, že mladí muži v Africe jsou velmi chudí a nevzdělaní, podstatně zvyšuje riziko občanských konfliktů. Zatřetí, výrazná neschopnost Afriky rozvinout silné demokratické instituce umocnila další problémy a výrazně zvýšila riziko politického násilí na kontinentu (Elbadawi a Sambanis 2000, s. 244-247).

S tvrzením Elbadawihho se Sambanisem souhlasí i Raymond Gavin (*Causes of Civil War in Africa*), jež ke dříve zmíněným třem faktorům ještě přidává nemálo důležitou roli koloniálního vlivu (Gavin 2012, s.1).

Dalším z autorů, který zkoumal příčiny občanských konfliktů v Africe je Aremu Johnson Olaosebikan. Ten ve své publikaci *Conflicts in Africa: Meaning, Causes, Impact and Solution* pracoval se vzorkem 549 afrických konfliktů a zjistil, že většina z nich má následující příčiny: Jsou to svévolné hranice vytvořené koloniálními mocnostmi, heterogenní etnické složení afrického státu, neschopné politické vedení, s čímž souvisí i korupce a negativní vliv vnějšího zadlužení, posledním příčinou je pak chudoba (Olaosebikan 2010, s.551).

Příčin pro vznik občanských konfliktů na africkém kontinentu je opravdu mnoho a každý konflikt se odlišuje mnoha faktory od toho druhého, proto byly pro následující části práce vybrány pouze ty nejdůležitější, na kterých se většina autorů shoduje. Jsou to vlivy koloniálních mocností a studené války na moderní státy Afriky, etnicko-náboženské vlivy, problémy politiky, špatného vládnutí a s tím i v Africe všude přítomné korupce, boj o přírodní zdroje a jejich drancování a vlivy způsobené chudobou.

2.1 Vliv koloniálních mocností

Koloniální vliv Evropy v Africe hrál v mnoha státech silnou roli při vytváření podmínek pro vznik občanské války. Koloniální mocnosti přistupovaly k Africe jako k řadě strategických ekonomických aktiv a vytvářely umělé společensko-politické rozdělení, které nebralo v úvahu africkou realitu, což mělo později katastrofální důsledky pro země, jako je například Rwanda (Hyden 2005, s. 25-28). Zdejší konflikt mezi Hůty a Tutsii, který vyvrcholil genocidou v roce 1994, byl vyostřen politikou belgické koloniální správy, která podporovala menšinu Tutsiů oproti většině Hutuů. Belgičané povyšovali Tutsie na nadřazenou rasu, poskytovali jim přístup ke vzdělání, zaměstnání a politické

moci, což vedlo k napětí mezi oběma skupinami, které přetrvávalo ještě dlouho po získání nezávislosti (Mamdani 1996, s. 3-15).

Podobně i nigerijská občanská válka, která probíhala v letech 1967-1970, měla kořeny ve svévolném stanovení hranic britskou koloniální správou, která spojila nesourodé etnické a jazykové skupiny. Igbové, kteří vyhlásili nezávislý stát Biafra, se cítili marginalizováni a utlačováni nigerijskou vládou, které dominovaly etnické skupiny Hausa-Fulani a Yoruba (Njoku 2010, s. 33).

Kromě toho i pozdější soupeření mezi Spojenými státy a Sovětským svazem za studené války podněcovalo v Africe zástupné konflikty, které měly často kořeny v kolonialismu. Například občanská válka v Angole byla zástupným konfliktem mezi Sovětským svazem podporovaným Lidovým hnutím za osvobození Angoly (MPLA) a Američany podporovaným Národním svazem za úplnou nezávislost Angoly (UNITA). MPLA (People's Movement for the Liberation of Angola) pak bylo dále podporováno bývalou koloniální mocností Angoly, Portugalskem, zatímco UNITA (The National Union for the Total Independence of Angola) byla podporována Jihoafrickou republikou, která v tu dobu udržovala koloniální kontrolu nad sousední Namibií (Hodges 2003, s. 12).

Mnohé koloniální mocnosti navíc udržovaly ve svých koloniích silně patriarchální formy vlády a nedokázaly dostatečně podpořit vznik demokratických společenských struktur. Potřeby místního rozvoje a infrastruktury byly přehlíženy s výjimkou případů, kdy sloužily obchodnímu prospěchu, a mnohé kolonie se změnily ve vývozce jediných zdrojů, což ekonomicky podkopávalo státy, když se dostaly zpod koloniálního deštníku (Poku a Mdee 2011). Mnohé koloniální mocnosti zaujaly suverénní přístup ke správě věcí veřejných, v němž měli bílí kolonisté nejvyšší a nezpochybnitelnou autoritu a s černošskými občany zacházeli přinejlepším jako s druhořadými, jako například v Británii ovládané Keni, nebo jako s faktickými otroky, jako například v belgickém Kongu. Ještě v roce 1952 byly britské úřady v Keni odhaleny při podplácení soudce a klíčových svědků během procesu s Jomo Kenyattou, který je dnes všeobecně považován za otce a zakladatele Keni (Akaki 2008, s.1).

Nedbání evropských mocností na potřeby afrického obyvatelstva v koloniích zanechal kontinent sociálně a ekonomicky nepřipravený na demokracii, ale také plný odporu a nedůvěry vůči dalšímu vlivu Západu (Akaki 2008, s.1). To sehrálo významnou

roli v tom, že v mnoha postkoloniálních státech byly vytvořeny podmínky pro opakující se krize, které vedly ke zhroutilí státu a občanské válce.

Některé takové problémy z časů kolonialismu přetrvaly až do dnešní doby. Podle Aremu Johnosona Olaosebikana z nigerijské univerzity Ado-Ekita je největší překážkou z období kolonialismu otázka státních hranic, které mocnosti mnohdy uměle vytvořily. Kolonizace Afriky Evropany v 19. století vytvořila politické jednotky, které v některých případech rozdělily etnické skupiny a v jiných spojily soupeřící skupiny. V současném složení byly hranice většiny afrických států stanoveny svévolně bez ohledu na etnickou a kulturní příbuznost. V některých případech evropské hranice donutily výrazně odlišné, soupeřící kultury ke společnému soužití v rámci jednoho státu. Dopady těchto hranic se v různé míře projevovaly v jednotlivých zemích Afriky. Například akansky mluvící národy byly rozděleny mezi Ghanu a Pobřeží slonoviny; etnická skupina Ewe byla rozdělena mezi Ghanu a Togo, zatímco mnoho Jorubů se nachází stále v Beninské republice. Je třeba poznamenat, že od padesátých let 20. století, kdy africké národy začaly získávat nezávislost, se tyto svévolné hranice stávají mnohem častěji zdrojem konfliktů (Olaosebikan 2010, s.551-552).

Závěrem lze říci, že vliv kolonialismu na vznik válek v Africe byl hluboký a dalekosáhlý. Svévolné hranice vytvořené evropskými mocnostmi, politika "rozděl a panuj" a soupeření za studené války přispěly k dědictví násilí a konfliktů, taktéž zavedení nerovných mocenských struktur, používání násilí k potlačení nesouhlasu, vnučování politických institucí západního typu a využívání zdrojů přispělo k tomu, že Afrika je v ohledu konfliktů jedním z nejproblematictějších kontinentů na naší planetě.

2.2 Role studené války

Studená válka se významně podílela na vyvolání občanských válek v Africe, jednak tím, že militarizovala státy, které si nedokázaly udržet mocenský monopol, a druhak tím, že podkopávala politickou legitimitu afrických vlád. Občanské války v Angole a Mosambiku jsou toho asi nejzřetelnějším příkladem (Hyden 2006 s. 94). Žádná z velmocí neměla v Africe koloniální ambice a místo toho považovala Afriku za zástupné bojiště, na kterém si nemohla dovolit přímo válčit. To vedlo obě strany k rychlé militarizaci režimů, které byly vybrány spíše z důvodů účelnosti než legitimacy a jejichž vnitřní vláda nebyla poháněna k odpovědnosti. Režimy jako v Somálsku, Etiopii a

Demokratické republiky Kongo se staly silně závislými na pomoci ze studené války, aby se mohly udržet prostřednictvím patriarchy a vojenské nadvlády, což vyvolalo boj o moc, protože se nakonec staly neudržitelnými (Cramer, 2006 s.154-155).

Ani Západ, ani Sovětský svaz neprojevaly příliš skutečných ideologických investic nebo budování kapacit u svých nových spojenců a vlastně ani touhu pohnat režimy k odpovědnosti za jejich vnitřní zneužívání moci. Analýza zahraniční politiky z té doby ukazuje, že americká vláda byla ochotna pokračovat ve financování hnutí UNITA a FRELIMO navzdory zjevné povrchnosti jejich ideologií, což ukazuje, že pragmatismus byl důležitějším faktorem určujícím vojenské financování než angažovanost v politických principech (Carpenter 1986, s. 87-89). Další nacionalističtí afričtí vůdci, jako Kwame Nkrumah a Luis Cabral, o nichž se věřilo, že představují hrozbu pro mezinárodní strategické zájmy, byli svrženi s pomocí Západu. Sovětský svaz podobně poskytoval značnou vojenskou a hospodářskou pomoc Angole, Mosambiku, Guineji Bissau, Republice Kongo, Somálsku a Etiopii výměnou za politickou loajalitu, přičemž přehlížel vnitřní korupci a porušování lidských práv. a zásadně tak podkopával legitimitu demokratických vlád.

Snad nejvíce podkopávající byly Západem schvalované vraždy politických vůdců. Rychlá militarizace a stovky milionů dolarů z Ruska i Ameriky také vytvořily v Mosambiku, Somálsku, Demokratické republice Kongo a mnoha dalších státech podmínky pro to, aby aktéři usilovali o moc spíše prostřednictvím války než demokracie.

Vojenský výcvik a rozvoj vůdčích schopností byly pravidelnou součástí balíčků pomoci, včetně výměnných programů, které vysílaly vybrané osoby na patriarchální vojenské akademie, a pomoci při výcviku elitních jednotek pro plnění úkolů prezidentské stráže. Bozizé, Bokassa, Amin, Mobutu, Gnassingbé a řada dalších afrických vůdců přispěla k dnes již téměř legendárnímu obrazu afrického vojenského diktátora, který se skví v nažehlené uniformě s řadou medailí a po jehož boku stojí výsadkáři. Bezkonkurenční přístup mnoha vůdců jak ke zbraním, tak k západnímu, sovětskému nebo izraelskému výcviku jim poskytoval zřetelnou výhodu při vedení války proti jejich rivalům. Naopak mnozí protagonisté občanské války obdrželi asymetričtější typy vojenského výcviku, jako například v případě Paula Kagameho na Kubě (Kinzer 2008 s. 32-36).

2.3 Etnické problémy

Základní etnickou skupinu chápeme jako: *"společenství lidí, kteří jsou přesvědčeni, že mají společnou identitu a společný osud založený na otázkách původu, příbuzenství, tradic, kulturní jedinečnosti, společné historie a případně i společného jazyka"* (Thomson 2004, s.60).

Etnicita je v Africe složitý a mnohostranný problém. Na tomto kontinentu žije celá řada etnických skupin a mluví se zde více než 3 000 různými jazyky. Etnická příslušnost může sloužit jako zdroj kulturní hrdosti a identity, ale může být také zdrojem konfliktů a násilí, ty jsou pak často uváděny jako hlavní příčiny občanských válek v Africe. Tento názor podporuje skutečnost, že mnoho nejbrutálnějších a nejdelších konfliktů na kontinentu bylo vedeno na etnickém základě. Afrika je odjakživa uvězněna v tomto nekonečném kruhu etnických konfliktů, a to zřejmě i proto, že je ze všech světových kontinentů z hlediska etnicity nejrozmanitější. Eminue v článku pro AJIA (African Journal of International Affairs) tvrdí, že ze všech faktorů je právě multietnicita nejčastěji spojována s občanskými konflikty v Africe. Etnicita plodí pocity podezřavosti, nenávisti a nedůvěry mezi příslušníky různých etnických skupin v Africe a bezpochyby znovu obchoduje s politickou integrací v Africe. (Eminue 2004, s. 252). V mnoha afrických zemích byla politická moc úzce spjata s etnickou identitou. To vytvořilo situaci, kdy různé etnické skupiny soupeří o kontrolu nad státem a jeho zdroji. V některých případech dominantní etnická skupina využila své moci k marginalizaci nebo vyloučení ostatních skupin, což vedlo k nespokojenosti a konfliktům. Často se tak děje v zemích s velkým a různorodým počtem obyvatel, jako je Nigérie nebo Etiopie, kde se o politický vliv přetahuje více etnických skupin. Staletá setrvačnost, která za těmito konflikty stojí, se navíc vzpírá řešení. Zdánlivě z toho vyplývá, že komplikovaná etnická diverzita Afriky činí kontinent trvale zranitelný vůči ničivým válkám a konfliktům. To pak ochromuje vyhlídky na trvalý hospodářský pokrok a demokratizaci (Aapengnuo 2010, s. 1-6).

Etnicita se navíc často používá jako automatické vysvětlení politických událostí v Africe. Média často informují o tom, že na kontinentu došlo k násilí, protože se kmen "A" střetl s kmenem "B". Thompson (2004) tedy přichází s prohlášením, že žádné další zkoumání příčin tohoto násilí se nenabízí, nebo zřejmě není potřebné. Předpokládá se, že to je přirozené, protože starobylé etnické soupeření čas od času vyústí v konflikt, jelikož

Afričané jsou ze své podstaty kmenoví, a proto se i vždy budou kmenově chovat (Thomson 2004, s.60-62).

Závěrem lze říci, že etnické napětí a konflikty v Africe mají často kořeny v řadě historických, politických, ekonomických a vnějších faktorů. Etnicita je pro mnoho Afričanů důležitým znakem identity, ale je také využívána jako nástroj rozdělování a vylučování. V mnoha afrických zemích je politická moc úzce spjata s etnickou identitou, což vytváří situaci, kdy různé skupiny soupeří o kontrolu nad státem a jeho zdroji. Zdrojem napětí a konfliktů mohou být také ekonomické faktory, jako je soupeření o omezené zdroje a těžba přírodních zdrojů. A konečně vnější faktory, jako je zapojení sousedních zemí a podpora vnějších mocností, které mohou stávající etnické napětí ještě zhoršit. Řešení etnických konfliktů vyžaduje komplexní a koordinovaný přístup, který zohledňuje základní příčiny konfliktů a uznává rozmanitost etnických skupin. Tento přístup by měl zahrnovat politické reformy, mechanismy řešení konfliktů, hospodářský rozvoj, vzdělávání, kulturní výměnu a mezinárodní podporu. Řešení etnických konfliktů však vyžaduje odhodlání afrických vedoucích představitelů, občanské společnosti a mezinárodních partnerů spolupracovat při hledání řešení, která podporují toleranci, začlenění a respekt k rozmanitosti. Není proto překvapivé, že toto etnické soupeření bylo hlavní příčinou vnitřních konfliktů v Nigérii. Podobné příběhy můžeme také setkat v Libérii, Ugandě, Rwandě, Burundi, Somálsku, Súdánu, Kongu a řadě dalších afrických států (Olaosebikan 2010, s. 552).

Budoucnost kontinentu proto bude záviset na tom, jestli africké země budou schopny překonat etnické konflikty a vybudovat mírumilovnější, prosperující a sjednocenou společnost, která si cení přínosu všech svých občanů bez ohledu na jejich etnickou identitu.

2.4 Náboženské problémy

Stejně jako etnická příslušnost je i náboženství dlouho považováno za společenské štěpení, které vytváří politickou nevraživost uvnitř společností i mezi nimi. Náboženství je po staletí nedílnou součástí africké kultury a historie. Je to složitý a mnohostranný aspekt afrického života, který hrál významnou roli při utváření společenského, politického a hospodářského prostředí kontinentu. Náboženství v Africe však bylo také zdrojem konfliktů, které vedly k válkám a násilí v různých částech kontinentu

Náboženství v Africe je různorodé a zahrnuje různé víry, praktiky a tradice. Zahrnuje původní africká náboženství, křesťanství, islám a další náboženství, která se na kontinent dostala prostřednictvím obchodu, kolonialismu a migrace. V Africe jsou rozšířená původní africká náboženství, která vyznává více než 100 milionů lidí, následuje křesťanství, které představuje asi 500 milionů vyznavačů, a islám, který má přibližně 400 milionů vyznavačů (Pew Research Center, 2015).

Africká tradiční náboženství, stejně jako většina tradičních náboženství na celém světě, se točí kolem animistické víry, tedy přesvědčení, že fyzický svět je ovládán duchy země, řek, deště, slunce, lovených zvířat atd. To je Afrika, kde mnozí dodnes respektují tento tradiční animistický svět svých předků a jejich duchů.

Čím dál častěji ale tento respekt přichází v podobě kombinace tradiční víry s "modernějšími náboženstvími" křesťanství a islámu, které jsou v Africe již delší dobu na vzestupu. Je to hlavně proto, že stejně jako u zbytku světa, byla i Afrika v různých obdobích své historie vystavena šíření alternativních náboženských doktrín (Thomson, 2004, s. 67-71).

Důvody, proč války a konflikty v Africe vznikají kvůli náboženství, jsou složité a mnohostranné. Patří mezi ně politické a ekonomické faktory, etnické a kulturní napětí a náboženský fundamentalismus. Právě posledně zmiňovaný náboženský fundamentalismus je v poslední době významným zdrojem konfliktů v Africe. Extremistické skupiny využívají náboženství k ospravedlnění násilí a terorismu.

Geografickými ohnisky zdejších teologických ozbrojených konfliktů jsou státy Sahelu, Nigérie a Somálsko. Důležité je proto zmínit povstání Boko Haram, islamistické extremistické skupiny, která od roku 2009 usiluje o vytvoření islámského státu v Nigérii. Skupina má na svědomí četné útoky na civilisty, včetně únosu více než 200 školáček v roce 2014 (Osumah 2014, s.1-17).

Země se smíšeným náboženským obyvatelstvem jsou daleko více náchylné k vzájemným konfliktům. Konflikt v Súdánu byl důsledkem rozdělení mezi muslimy ovládaným severem a převážně křesťanským jihem. Konflikt vedl k úmrtí milionů lidí a vysídlení dalších milionů. Ve Středoafričské republice jsme mohli sledovat podobný obraz, kdy zdejší konflikt mezi muslimy a křesťany měl za následek smrt desítky tisíců lidí a vysídlení více než milionu obyvatel.

Všechny tyto konflikty se již přenesly do sousedních zemí nebo se tak pravděpodobně v budoucnu stane. Jejich důsledky jsou extrémní, násilí si vyžádalo tisíce obětí, miliony vnitřně vysídlených osob (IDPs) a uprchlíků. Nadále také podkopává politický, hospodářský a sociální rozvoj postižených zemí.

Přestože v náboženských konfliktech založených na různých ideologiích převažují islamistická povstání, od přelomu tisíciletí jsou aktivní také křesťanské povstalecké skupiny, a to třeba v Kongu-Brazzaville, Demokratické republice Kongo a Ugandě.

Paralelní hranice etnické a náboženské identity zvyšují riziko vzájemné konfrontace. Slabé státy umožňují aktivity náboženských extremistů a zároveň činí z jejich ideologie lákavou alternativu pro obyvatelstvo. Zvláštní problém pak představuje vnější podpora náboženského extremismu ze zemí severní Afriky a Blízkého východu (Basedau 2017, s. 1).

Závěrem lze říci, že náboženství v Africe je dvousečná zbraň, která má potenciál podporovat mír a sociální soudržnost, ale také podněcovat konflikty a násilí. Je důležité uznat rozmanitost náboženských přesvědčení a praktik v Africe a podporovat toleranci a vzájemný respekt mezi různými náboženskými skupinami. Řešení náboženských konfliktů v Africe však vyžaduje dlouhodobý a mnohostranný přístup, který zahrnuje řešení základních příčin konfliktů a podporu mezináboženského dialogu, tolerance a iniciativ na budování míru. V konečném důsledku to bude vyžadovat společné úsilí afrických vedoucích představitelů, občanské společnosti a mezinárodních partnerů o vybudování mírumilovnější a prosperující Afriky pro všechny.

2.5 Problém politiky a špatného vládnutí

Afrika neustále trpí problémem neschopného vedení, které brzdí politickou integraci a jednotu téměř všech afrických států. Špatná vláda ničí schopnosti fungování každého národa, vystavuje zemi občanským nepokojům a mimo jiné snižuje reálnou možnost nastolení demokracie, a to vede ke ztrátě důvěry ve státní instituce a v jejich schopnost vykonávat základní funkce, zejména poskytovat veřejné statky (Chukwuemeka 2021).

Zjednodušeně řečeno, jde o neschopnost hospodařit se zdroji lidí v zemi a následně i se samotnou zemí. Vláda je mechanismus, který udržuje právo a pořádek ve

všech záležitostech lidské existence. Absence dobré vlády je tedy zjednodušeně řečeno naprosto špatným řízením, které se vyznačuje svévolným vedením, nedodržováním zákonů, selháváním institucí atd. Afrika (reprezentovaná jednotlivými zeměmi) je ve svých částech často vedena lidmi, kteří své funkce nevykonávají v souladu se smyslem utváření vlády a dobrého vládnutí.

Vzhledem k množství zákonů a institucí s místním i mezinárodním vlivem by africké státy měly mít prostředky k tomu, aby byly vzorem pro spravedlivou a vyváženou správu svých zemí. Skutečnost je však mnohdy opačná. Následují možné hlavní příčiny špatné správy věcí veřejných v Africe:

1. Absence odpovědnosti: Vztah mezi vládou a lidmi, kterým se vládne, spočívá na odpovědnosti těch, kteří byli lidmi zvoleni, aby národu sloužili v jakékoli funkci. Když se vedoucí představitelé přestanou zajímat o názory lidu, pokud jde o rozhodování, dochází k rozpadu tohoto vztahu.

2. Korupce: Ta je bezpochyby největším problémem afrických zemí. Jak ale korupci popsat? Existuje mnoho variant korupce. Pokud jde o správu věcí veřejných, korupce je, když vedoucí představitel využívá svého postavení k tomu, aby bez zásluh poskytl sobě a vybraným osobám větší výhody než ostatním.

3. Nerespektování zásad právního státu: Jedná se o příklad degradace systému demokracie a další vrstvu špatné správy věcí veřejných. Úctu k právnímu státu, lidským právům, ústavě a soudnictví tak ohrožují ti samí lidé, kteří je měli prosazovat a bránit.

4. Neúspěšná demokracie: Afrika v minulosti těžce nesla kolonizaci Západu. Když tedy nastala éra vlastní nezávislosti, stála většina států před úkolem vybudovat vládu, v níž by se lid a zvolení guvernéri navzájem zodpovídali. Bohužel situace, s níž se v afrických státech setkáváme, není ničím jiným než selhávající demokracií.

5. Neschopnost vedení: Jedním z faktorů, které stojí za špatnou vládou v afrických státech, je nevábný pohled na politický sektor plný nekompetentních vůdců. Politika by zde měla být řešena v širším a obecnějším pohledu.

6. Marginalizace: Je nezbytné zmínit, že diskriminace může být ve velkém měřítku. Pokud je skupina osob v rámci země segregována v určitých výsadách, které mají jiné skupiny, bude konečným výsledkem vždy neefektivní vláda (Chukwuemeka 2021).

Postoje těchto vládců nejenže brzdí národní integraci a socioekonomický rozvoj, ale také vyvolávají rozsáhlé krvavé násilí. Občanské války v Súdánu, Nigérii, Alžírsku a Libérii svědčí jen o tom, že afričtí vůdci nedokázali ve svých zemích vytvořit národní jednotu. Aby se zabránilo budoucím konfliktům, musí africké země upřednostnit řádnou správu věcí veřejných a demokratické postupy. To zahrnuje vytváření transparentních a odpovědných institucí, dodržování lidských práv a podporu hospodářského růstu podporujícího začlenění. Africké země musí také řešit korupci posílením institucí a prosazováním zákonů, které vybízejí veřejné činitele k odpovědnosti za jejich činy. Africké země navíc musí podporovat sociální začleňování a investovat do základních služeb, jako je vzdělávání a zdravotní péče, aby zajistily, že všichni občané budou mít přístup k základním životním potřebám (Olaosebikan 2010, s. 552-553).

2.6 Dnešní politický vliv mezinárodních hráčů na Afriku

Dnešní Afrika se čím dál tím více stává středem zájmu mezinárodních organizací a zahraničních států. Na tomto kontinentu žijí jedni z nejchudších a nejzranitelnějších obyvatel světa, což z něj činí hlavní cíl zahraniční pomoci a investic. Zapojení mezinárodních organizací a cizích států do afrických záležitostí však není vždy příznivé.

Mezinárodní organizace, jako je Organizace spojených národů (OSN) a Světová banka, mají na Afriku významný vliv. OSN se podílela na mírových misích v mnoha afrických zemích, včetně Demokratické republiky Kongo (DRC), Súdánu a Somálska. Přítomnost OSN v těchto zemích pomohla snížit míru násilí a konfliktů, ale měla také nezamýšlené důsledky. Například v DRC byla mírová mise OSN kritizována za neschopnost zabránit šíření vlivu ozbrojených skupin a nezákonnému využívání přírodních zdrojů.

Významný vliv na Afriku mají také zahraniční státy. Zapojení cizích států do afrických záležitostí lze vysledovat již v koloniální éře. V této době si evropské mocnosti, jako například Velká Británie, Francie a Portugalsko, rozdělily Afriku a využívaly její zdroje. V současnosti se zahraniční státy v Africe angažují i nadále, především prostřednictvím pomoci a investic. Cizí státy však mají v Africe také geopolitické zájmy, které mohou vést ke konfliktům a nestabilitě (Autesserre 2014, s. 1-18).

Vztahy mezinárodního společenství s Afrikou po skončení studené války sehrály významnou roli při rozdmýchávání a udržování různých občanských válek prostřednictvím vojenské pomoci a neustálého umožňování obchodu se zbraněmi.

Porušování zbrojních embarg OSN podnítilo konflikty v Libérii, Sieře Leone a Súdánu a ukázalo se jako obzvláště problematické v Somálsku a Demokratické republice Kongo (Schroeder a Lamb 2006, s. 69-72).

Blížkost Somálska k sítím obchodníků se zbraněmi ve východní Africe a na Arabském poloostrově a přítomnost obrovského množství stárnoucích zbraní z dob studené války umožnila obchodníkům se zbraněmi využít konfliktu. Rezoluce č. 733, která zakazuje zasílání zbraní a vojenského materiálu do Somálska, je od svého přijetí v roce 1992 jednou z nejvíce porušovaných dohod na světě (UNDP Somalia, 2012). Kromě toho existují přesvědčivé důkazy o tom, že Etiopie, Eritrea a Džibutsko pravidelně vyzbrojují různé somálské frakce, aby podpořily své vlastní politické zájmy (Schroeder a Lamb 2006, s. 72-76)

Francie se také stala terčem obzvláště tvrdé kritiky za to, že před genocidou poskytla habyarimskému režimu ve Rwandě trvalý přístup ke zbraním a vojenskému výcviku v hodnotě milionů dolarů (Reed 1998, s.134-137). V Mali Francie v roce 2013 vojensky zasáhla v boji proti islamistickým skupinám, které ovládly severní část země. Francouzská intervence sice pomohla stabilizovat situaci, ale zároveň vyvolala kritiku za to, že mohla konflikt ještě zhoršit, a za neokolonialistický podtext (Sampson 2017, s. 1-17).

Podobně kontroverzní bylo i zapojení Ruska do afrických konfliktů. Ve Středoafričské republice (SAR) poskytlo Rusko vojenskou pomoc vládě, která byla obviněna z porušování lidských práv a podněcování sektářského násilí. Zapojení Ruska bylo kritizováno za možné zhoršení konfliktu a za geopolitické motivy, mezi něž patří zajištění přístupu k bohatým středoafričským přírodním zdrojům (O'Rourke 2020, s. 1-5).

Spojené státy v poslední době udržují občanskou válku pod záštitou své války proti terorismu. Angažovanost Spojených států v afrických konfliktech vyznačuje vojenskými intervencemi a údery bezpilotních letounů. V Somálsku se Spojené státy zapojily do vojenských operací proti islamistickým skupinám, zatímco v Libyi Spojené státy v roce 2011 podpořily svržení režimu Muammara Kaddáfího. Angažovanost

Spojených států vyvolala kritiku za to, že může konflikty zhoršovat, a za to, že Spojené státy neberou v úvahu dlouhodobé důsledky svých akcí (Hirsh 2016 s.1).

Novější angažmá Číny na kontinentu vyvolává otázky ohledně vnímání hrozby, kterou může představovat pro americké strategické zájmy, a důsledků, které by to mohlo mít pro militarizaci státu nebo vnitřní bezpečnost. Ačkoli je nepravděpodobné, že by se Amerika mohla v Africe zapojit do konfliktu typu studené války, zřízení AFRICOM (United States Africa Command) a další strategické investice naznačují, že Amerika se obává o opětovné upevnění svého vlivu na kontinentu (Ojakorotu a Whetho 2008, s. 35-43), což má již nyní hluboký dopad na vnitřní bezpečnost v řadě afrických zemí. Například v Súdánu byla Čína obviněna z poskytování zbraní a ekonomické podpory súdánské vládě, která byla obviněna z páčání genocidy v oblasti Dárfúru. Podpora Číny byla kritizována za udržování konfliktu a za její geopolitické motivy, mezi něž patří zajištění přístupu k přírodním zdrojům (De Waal 2010, s. 1-21).

Celkově lze říci, že akce zahraničních států měly na africké konflikty významný vliv, a to jak pozitivní, tak negativní. Zatímco některé intervence pomohly stabilizovat situaci a ochránit civilisty, jiné konflikty zhoršily a vedly k porušování lidských práv. Pochopení důvodů, proč se mezinárodní organizace a zahraniční státy angažují v Africe, je zásadní pro vypracování účinných politických kroků, které by podpořily mír, stabilitu a rozvoj na kontinentu.

2.7 Boj o přírodní zdroje a jejich drancování

Přírodní zdroje hrají zásadní roli v rozvoji ekonomik a společností, zejména na africkém kontinentu, kde se významně podílejí na HDP mnoha zemí. Jejich hojnost však také vede k tragickému jevu: drancování zdrojů, které často vyvolává konflikty v regionu. Podle Le Billona je těžba cenných zdrojů, jako jsou diamanty, ropa a dřevo, často spojena s korupcí, autoritářstvím a používáním násilí ze strany státních i nestátních subjektů. V některých případech se ozbrojené skupiny zmocnily kontroly nad územím bohatými na zdroje a příjmy z jejich těžby využívají k financování svých aktivit a udržování konfliktu (Le Billon 2001, s.1-25).

Příkladem tohoto jevu může být Demokratická republika Kongo, kde obchod s konfliktními nerostnými surovinami, jako je cín, wolfram a tantal, po desetiletí podněcoval násilí a nestabilitu (Balint-Kurti 2011, s. 26). Tyto zdroje jsou však také

příčinou mnoha konfliktů a lidského utrpení, neboť ozbrojené skupiny a milice bojují o kontrolu nad těžebními oblastmi a výnosy z prodeje těchto nerostů využívají k financování svých operací Mezinárodní společenství zahájilo různé iniciativy zaměřené na řešení tohoto problému, například Kimberlejský proces pro diamanty a Dodd-Frankův zákon pro konfliktní minerály (Balint-Kurti, 2011 s.27).

Problém drancování přírodních zdrojů a konfliktů se neomezuje pouze na DRC. V mnoha dalších afrických zemích, například v Nigérii, Angole a Sieře Leone, se přírodní zdroje rovněž staly středem konfliktu, kdy soupeřící skupiny bojují o kontrolu nad ropou, diamanty a dalšími cennými komoditami (Bannon & Collier 2003 s. 153). Výsledkem těchto konfliktů jsou ničivé následky, kdy mnoho lidí přichází o život a ekonomiky těchto zemí trpí zničením infrastruktury a ztrátou příjmů z vývozu surovin (Ibhawoh 2009, s. 405).

Konkurence v oblasti přírodních zdrojů v Africe se však neomezuje pouze na nerostné suroviny. Jak uvádí Keen, konkurence o zdroje je hlavním faktorem mnoha afrických konfliktů, včetně konfliktů o půdu, vodu a ropu. V některých případech nedostatek zdrojů vyostřil stávající sociální, ekonomické a politické napětí, což vedlo k násilí a válkám (Keen 2006, s. 385-418). Smith poukazuje na to, že zejména nedostatek vody je v mnoha částech Afriky spojen s násilnými konflikty, protože může vést k soupeření mezi různými skupinami o omezené zdroje (Smith 2007, s. 139-157).

K problému drancování zdrojů a konfliktů v Africe přispívá mnoho faktorů. Jedním z hlavních faktorů je nedostatek transparentní a odpovědné správy v mnoha zemích. V mnoha případech jsou přírodní zdroje pod kontrolou malé skupiny elit, které využívají své moci a vlivu k získávání bohatství pro sebe a své blízké, zatímco zbytek obyvatelstva je ponechán v chudobě (Auty 2001, s. 1-15). Tato nerovnost a vyloučení často podněcují nespokojenost, která může vést ke konfliktům.

Dalším faktorem, který přispívá k problému drancování zdrojů a konfliktů, je nedostatečná regulace a dohled nad globálním obchodem s přírodními zdroji. Společnosti a obchodníci často využívají slabé regulace a dohledu k nezákonnému obchodu, který podněcuje konflikty a zhoršuje problém drancování zdrojů (Le Billon 2001, s. 574-578).

Snahy o řešení problému konfliktů v Africe, které jsou způsobeny zdroji, probíhají již mnoho let, ale pokrok je pomalý. Na jakémkoli účinném řešení se musí podílet nejen národní vlády, ale také mezinárodní aktéři, jako jsou nadnárodní korporace a mezinárodní

organizace. Navrhuje, že větší transparentnost v těžebním průmyslu, jakož i přísnější regulace a opatření pro odpovědnost by mohly pomoci snížit pobídky k násilí a podpořit spravedlivější a udržitelnější hospodaření se zdroji.

Závěrem lze říci, že soupeření o přírodní zdroje je významným faktorem mnoha konfliktů a válek, které v posledních desetiletích sužují Afriku. Řešení tohoto problému bude vyžadovat komplexní přístup, který zohlední složité politické, ekonomické a sociální faktory. Vlády jednotlivých zemí a mezinárodní aktéři mohou společnými silami při prosazování větší transparentnosti, odpovědnosti a udržitelnosti při správě přírodních zdrojů přispět ke snížení podnětů k násilí a k větší stabilitě a prosperitě v regionu.

2.8 Chudoba

Africký kontinent v posledních třech desetiletích, zejména v 80. a 90. letech 20. století, čelil větším výzvám pro stabilitu a pokrok ve všech směrech než kdykoli předtím. Draman má tendenci naznačovat, že socioekonomické podmínky Afričanů mají malý nebo žádný vliv na blahobyt lidí. Navzdory skutečnosti, že africký kontinent svou rozlohou a přírodními zdroji převyšuje souhrnné území Evropy, Spojených států a Číny, musí většina Afričanů bojovat o holé přežití (Draman 2003, s. 2-18). Tím je absolutní chudoba, jindy označována jako extrémní chudoba.

Podle dat světové banky v roce 1990 žilo 57 % obyvatel afrického kontinentu v extrémní chudobě, v roce 2012 to bylo "pouze" 43 %. I přes tento zdánlivý progres je nutné zdůraznit, že 43 % je stále neskutečně vysoké číslo, jelikož to znamená, že více než 250 milionů lidí stále žije v extrémně chudobě, což v hodnotách OSN znamená, že daný obyvatel má méně než 1,90 dolaru na živobytí denně. Navíc díky stálému a rapidnímu růstu obyvatel v Africe je boj s chudobou stále těžko řešitelným problémem (World bank group, 2016). Afrika se potýká s nekontrolovaným růstem populace, který vede k "nárůstu počtu mladých lidí", což má vážné bezpečnostní důsledky. Podle Populačního fondu OSN je průměrná míra porodnosti v rozvinutých zemích mimo Afriku 1,1, v rozvojových zemích mimo Afriku 5,5 a v Africe přibližně 6,0 (UNFPA 2000). Tyto statistiky ukazují, že zatímco většina světové populace stárne, africká populace se omlazuje. Většina těchto mladých lidí je nezaměstnaná a žije v městských oblastech, což má vážné sociální a bezpečnostní důsledky (Draman 20003, s. 2-18).

Dalším důvodem jsou především drsné ekologické podmínky, korupce a obrovské zahraniční dluhy, které zhoršují podmínky pro život zdejšího obyvatelstva. Například rozšiřování pouští přispělo k hladomorům v řadě afrických států, jako je Etiopie, Mali a Somálsko. V mnoha částech Afriky nalezneme místa, kde již několik let nepršelo, pro obyvatelstvo, které je životně závislé na zemědělství to má katastrofální důsledky. Chudoba je neustále uváděna jako jeden z hlavních faktorů způsobujících nestabilitu v mnoha částech Afriky. Například v západní Africe se nachází 11 z 25 nejchudších zemí světa a v současné době patří k těm nejvíce nestabilním regionům světa.

Existuje několik příkladů afrických zemí, kde je chudoba hlavní příčinou konfliktů. Jedním z nich je Sierra Leone, kde v roce 1991 vypukla občanská válka, která trvala více než deset let. Konflikt byl částečně podnícen chudobou a ekonomickou nerovností, protože mnoho lidí se cítilo marginalizováno a vyloučeno z ekonomických příležitostí země (Collier & Hoeffler 2000, s.2).

Dalším příkladem je Somálsko, které zažilo desetiletí konfliktů a politické nestability. Chudoba a ekonomická nerovnost hrály významnou roli v podněcování konfliktu, protože různé skupiny soupeřily o přístup k omezeným zdrojům, jako je voda a pastviny (Bradbury 2013, s.87-89).

V obou z těchto případů přispěla chudoba ke konfliktu tím, že prohloubila ekonomické a sociální nerovnosti, podnítila stížnosti proti vládám a jiným skupinám a vytvořila konkurenci o vzácné zdroje.

Olaosebikan tvrdí to, že pokud je tedy pravdivé rčení, že hladový člověk je rozhněvaný člověk, pak se konflikty mohou na dlouhou dobu stát součástí všedního života afrických obyvatel (Olaosebikan 2010, s. 556-558). Řešení chudoby pak vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje hospodářský rozvoj, dobrou správu věcí veřejných a sociální spravedlnost. To může být náročný úkol, který je však nezbytný pro podporu míru a stability v Africe. Jak uvádí Světová banka, "vytváření příležitostí pro všechny, snižování nerovností a podpora sociálního začlenění jsou základními složkami pro budování mírových a prosperujících společností". Řešení chudoby navíc bude mít zásadní význam pro podporu stability a bezpečnosti v těchto zemích a pro snížení rizika budoucích konfliktů. (World bank group, 2021).

II. Empiricko-analytická část

1. Historické pozadí konfliktu v Tigraji

Etiopie je země s bohatou a složitou historií, jejíž dědictví sahá tisíce let do minulosti. Od vzestupu a pádu velkých říší až po boje v moderní politice – Etiopie prošla celou řadou kulturních, sociálních a politických změn. V posledních letech se země opět dostala do centra světové pozornosti kvůli probíhajícímu konfliktu v regionu Tigraj. Tento konflikt má své kořeny v dlouhodobém politickém a etnickém rozdělení, které Etiopii sužuje již desítky let.

Dějiny Etiopie sahají až k starověké civilizaci Axum, která se prosadila v prvním století našeho letopočtu. Axum byl známý svou vyspělou architekturou, zemědělstvím a obchodem a hrál významnou roli při šíření křesťanství v celé oblasti. Axumské království nakonec v sedmém století zaniklo a zemi později vládla řada říší a království, včetně dynastie Zagwe a dynastie Solomonů.

Na konci 19. století čelila Etiopie evropské kolonizaci, ale země úspěšně odolávala pokusům Itálie o její podmanění. Pod vedením císaře Menelika II. si Etiopie dokázala udržet nezávislost a stala se jedinou africkou zemí, které se to podařilo během "boje o Afriku".

V roce 1974 proběhla v Etiopii socialistická revoluce, při níž byl svržen císař Haile Selassie a nastolena marxisticko-leninská vláda. Tato vláda však byla nakonec v roce 1991 svržena koalicí povstaleckých skupin, včetně Tigrajské lidové osvobozené fronty (TPLF), která ustavila novou vládu pod názvem Etiopská lidová revoluční demokratická fronta (EPRDF) (Henze 2000, s. 338-341).

Období od roku 1995 do roku 2018 bylo v etiopské historii poznamenáno významnými změnami, včetně přijetí nové federální ústavy, etiopsko-eritrejské války, kontroverzních voleb, výstavby přehrady znovuzrození (GERD) a nástupu Abiye Ahmeda do funkce premiéra. Všechny tyto události nepochybně měli nemalý vliv na válku v Tigraji.

1.1 Historický vývoj Etiopie od roku 1995 do 2018

Historický vývoj Etiopie v letech 1995 až 2018 je poznamenán významnými změnami a událostmi, které měly na zemi zásadní dopad, včetně války v Tigraji.

V roce 1995 Etiopie přijala novou federální ústavu, jejímž cílem, bylo vyřešit dlouhodobé etnické napětí a decentralizovat moc v zemi. Ústava restrukturalizovala Etiopii na devět regionálních států, z nichž každý měl vlastní vládu a parlament, a uznala právo národů, národností a obyvatel na sebeurčení, včetně práva na odtržení od etiopského státu. Později k těmto státům přibyly i samosprávné jednotky hlavního města Addis Abeby a Hararu (Aalen 2002 s.1-6).



Obrázek č. 1: Rozdělení regionů Etiopie

Zdroj: https://www.researchgate.net/figure/Geographic-map-of-Ethiopia-that-shows-regions-and-chartered-cities_fig1_327728116

Přijetí nové ústavy znamenalo významný odklon od předchozího centralizovaného systému vlády Etiopie, v němž dominovala etnická skupina Amhara.

Nová ústava se snažila posílit postavení různých etiopských etnických skupin, podpořit jejich jazyky a kulturu a zajistit jejich rovnoprávnou účast na vládě.

Ústava rovněž zavedla federální systém vlády s rozdělením pravomocí mezi federální vládu a regionální státy. Federální vláda byla pověřena odpovědností za národní obranu, zahraniční záležitosti a další oblasti celostátního významu, zatímco regionální státy byly zodpovědné za záležitosti, jako je vzdělávání, zdravotnictví a hospodářský rozvoj.

Někteří lidé novou ústavu vítali jako významný krok k demokracii a decentralizaci v Etiopii. Byla však také kritizována za to, že udržuje etnické rozpory a napětí a že neřeší základní ekonomické a sociální problémy, které přispěly k politické nestabilitě v zemi. (Tesfaye 2001 s. 83-88)

V roce 1998 vypukla mezi Etiopií a Eritreou válka, když konflikt mezi oběma sousedními zeměmi vzniknul kvůli dlouhodobému hraničnímu sporu. Spor se soustředil na vlastnictví města Badme, které si obě země nárokovaly jako své vlastní. Konflikt rychle přerostl v plnohodnotnou válku a obě strany rozmístily podél sporné hranice vojáky a těžké dělostřelectvo. Válka trvala dva roky a na obou stranách v ní zahynuly desítky tisíc lidí. (De Waal 2004, s. 3-8)

Válka měla na Etiopii a Eritreu značný dopad, neboť znamenala pro obě země velké vojenské výdaje a zanechala odkaz dědictví hořkosti a nedůvěry. Konflikt měl také širší regionální důsledky, neboť narušil obchodní a hospodářské vazby mezi oběma zeměmi a destabilizoval celý region Afrického rohu. (Kassahun 2005, s. 69-80)

V roce 2005 se v Etiopii konaly první volby s účastí více stran, které znamenaly významný krok v demokratickém přechodu země. Volby byly považovány za test odhodlání vlády k politickým reformám a byly bedlivě sledovány mezinárodním společenstvím. (Abegaz 2006, s. 154)

Volby v roce 2005 se vyznačovaly vysokou úrovní politické soutěže, které se účastnila řada opozičních stran. Kampaň se vyznačovala živými veřejnými debatami a rozsáhlým mediálním pokrytím, což odráželo rostoucí pocit politické otevřenosti a občanské angažovanosti v Etiopii.

Volby však byly také poznamenány obviněními z podvodů a nesrovnalostí, zejména při sčítání hlasů. Po oznámení oficiálních výsledků uspořádali opoziční představitelé a jejich stoupenci protesty a demonstrace, požadovali přepočítání hlasů a

obviňovali vládu z falšování voleb. Protesty se setkaly s násilným potlačením ze strany bezpečnostních složek, což mělo za následek smrt nejméně 193 lidí a uvěznění tisíců dalších. (Human rights watch, 2006)

V roce 2012 pak Etiopie slavnostně otevřela Velkou etiopskou přehradu renesance (GERD), která má být největší vodní elektrárnou v Africe. Projekt byl vnímán jako symbol rozvojových ambicí Etiopie a její snahy o energetickou nezávislost, ale vyvolal také napětí se zeměmi po toku Nilu, tedy Súdánem a Egyptem, které se obávají, že přehrada sníží jejich podíl na řece Nil (World Bank 2018).

V roce 2015 přišlo na velmi očekávané a sledované volby. Všeobecně se předpokládalo, že volby vyhraje vládnoucí Etiopská lidová revoluční demokratická fronta (EPRDF), ale opoziční strany doufaly, že by mohly dosáhnout výrazných zisků a alespoň zpochybnit dominanci vládnoucí strany. (Kiros 2016, s. 108).

Vládnoucí EPRDF nakonec dosáhla drtivého vítězství a obsadila všech 547 křesel ve federálním parlamentu a většinu křesel v regionálních shromážděních. Opoziční strany mezitím tvrdily, že ve volebním procesu došlo k rozsáhlým podvodům a nesrovnalostem, a několik stran na protest parlament bojkotovalo. (The Economist, 2015)

Mnozí odborníci považovali volby v roce 2015 za promarněnou příležitost Etiopie prohloubit demokratickou transformaci a řešit rostoucí obavy z politické represe a porušování lidských práv. Drtivé vítězství vládnoucí strany spolu se zprávami o zavražďování opozičních stran vyvolalo vážné otázky ohledně spravedlnosti a transparentnosti volebního procesu (Human rights watch, 2015).

1.2 Nástup Abiyho Ahmeda do funkce premiéra Etiopie

Abiy Ahmed se stal etiopským premiérem v dubnu 2018 po rezignaci svého předchůdce Hailemariama Desalegna, který odstoupil v reakci na rozsáhlé protesty nejpočetnější etiopské etnické skupiny Oromů. Hailemariam Desalegn byl posledním premiérem tigrajského původu. Abiy byl od začátku funkčního považován za reformátora a mnozí Etiopané i mezinárodní pozorovatelé ho vítali pro jeho sliby, že v zemi provede rozsáhlé politické a hospodářské změny. Jeho působení ve funkci premiéra však bylo poznamenáno řadou kontroverzí, včetně pokračujícího konfliktu v regionu Tigraj, který způsobil nesmírné lidské utrpení a vyhnal z domovů miliony lidí (Jaleta & Debele 2020, s. 209-222).

První měsíce Abiyova působení ve funkci předsedy vlády se nesly ve znamení řady reforem zaměřených na liberalizaci ekonomiky a otevření politického prostoru. Propustil tisíce politických vězňů, umožnil opozičním stranám svobodně působit a zrušil omezení pro média. Abiy rovněž zahájil řadu diplomatických iniciativ, včetně historického sblížení se sousední Eritreou, která byla s Etiopií více než dvě desetiletí ve válečném stavu. Za své úsilí o prosazování míru a usmíření v Africkém rohu získal v roce 2019 Nobelovu cenu míru (Vines 2019, s. 661-667).

Navzdory Abiyově snaze o podporu národní jednoty se vztahy jeho administrativy s Tigrajskou lidovou osvobozenou frontou (TPLF), mocnou regionální stranou, která dominovala etiopské politice po více než tři desetiletí, rychle zhoršily. TPLF obvinila Abiyho vládu z rozložení federálního systému a centralizace moci (Kassahun 2021, s. 132). V roce 2019 mimo jiné Ahmed rozpustil ERPDF a sjednotil strany koalice do nově vzniklé Strany Prosperity. Tato událost samozřejmě nemohla zůstat bez odezvy a představitelé TPLF v reakci na událost odmítli sjednocení a ze strany odešli. Kromě vytvoření nového politického subjektu Abyi navíc započal i politické čistky, na které od poloviny roku 2020 Tigrajci začali upozorňovat, ty ale premiér země ospravedlňoval jako nutný boj proti korupci. Mimo zatýkání vrcholných představitelů se navíc připojila absolutně odlišná ideologie Abiy Ahmeda o etnickém federalismu², který v Etiopii dodnes přetrvává. Ahmed si přeje Etiopii sjednotit a od etnického federalismu se odklonit. Tuto myšlenku Tigrajci berou jako nástroj k odepření moci a své regionální autonomie (Štěpán 2021, s.1-4). Napětí mezi oběma stranami se vystupňovalo v září 2020, kdy TPLF uspořádala regionální volby navzdory rozhodnutí federální vlády odložit všechny volby z důvodu pandemie COVID-19. Federální vláda prohlásila volby za nezákonné a přerušila financování Tigraje (Kasahun 2021, s. 137).

V listopadu 2020 zaútočila TPLF na federální vojenskou základnu v Tigraji a tvrdila, že federální vláda plánuje invazi do regionu. Federální vláda reagovala zahájením vojenské operace proti TPLF, která rychle přerostla v plnohodnotný konflikt.

² Etnický federalismus je forma federálního systému, v němž jsou federativní regionální nebo státní jednotky vymezeny podle etnické příslušnosti. Tento typ federace, jak byl identifikován výše, byl zaveden od 90. let 20. století Melesem Zenawim v Etiopii (Habu 2003).

1.3 Začátek a průběh konfliktu

Ve středu 4. listopadu 2020 premiér Abiy zahájil vojenskou ofenzivu. Posledním impulsem měl být již zmíněný útok TPLF na základnu federální armády v tigrajském městě Mekelle, pokus ukrást municí a obsadit velitelství Northern Command. Federální vláda proto musela přistoupit k „proporčním opatřením“ a zahájit vojenskou operaci v zájmu bezpečnosti Etiopie a jejích obyvatel. V Tigrajském regionu byl vyhlášen šestiměsíční nouzový stav, bylo přerušeno veškeré telefonické a internetové spojení, omezil se také přístup k elektřině a bankovním službám. Federální vláda zcela odmítala výzvy mezinárodního společenství (včetně IGAD a AU) na jakoukoliv deeskalaci konfliktu a obnovení dialogu.

Po necelém měsíci z ozbrojeného konfliktu vzešla vítězně federální armáda, jednotky TPLF se uchýlily do hor. O porážku Tigrajců se zasloužily především radikální amharské milice a jednotky z regionů Somali a Afar (Blanchard 2021, s. 5-6).

V prvním pololetí roku 2021 nastal zvrát v konfliktu v tigrajském regionu. Zatímco v prvních měsících roku byla opoziční TPLF prakticky poražena, neovládala žádná velká města a ustoupila do hor, v červnu a červenci naopak zahájily tigrajské síly protiofenzivu, kdy se jim podařilo vytlačit federální vojsko i eritrejské síly z Tigraje a převést boje do sousedních regionů Amharsko a Afar.

Aby měla vláda čas konsolidovat své zdroje a nakoupit dostatek vojenského materiálu, vyhlásila začátkem léta jednostranné „humanitární“ příměří, které však nerespektovala ani jedna z bojujících stran. Koncem července vláda vyhlásila mobilizaci svých ozbrojených sil a veřejně deklarovala zájem TPLF zničit. Konflikt výrazně nabral na intenzitě, odhodlaní rebelové začínali mít navrch nad demoralizovanou a špatně vycvičenou etiopskou armádou.

Začátkem listopadu, na roční výročí konfliktu, tigrajští povstalci spektakulárně začali obsazovat jedno město za druhým hluboko v Amharském regionu a v Afaru, včetně měst Lalibela, Kombolcha a Dessie. Jejich vstup do města Debre Birhan asi 160 km od Addis Abeby aktivoval evakuační protokoly ambasád a mezinárodních firem ve městě. Protiofenzivy se na frontě účastnil i premiér Abiy, aby pozvedl morálku zcela rezignovaného mužstva. V této chvíli se dobytí Addis Abeby zdálo pravděpodobné a federální vláda reagovala vyhlášením šestiměsíčního výjimečného stavu. Rozšíření konfliktu opět provázelo masivní vysídlování civilistů, ztráty na životech a obživě, ničení

civilního majetku, sexuální násilí, hrubé porušování lidských práv a přerušení humanitární pomoci (Blanchard 2021, s.7-9).

Koncem roku se situace v hlavním městě a širším okolí vrátila do normálu, protiofenziva byla úspěšná, Tigrajci byli nuceni ustoupit zpět do svého regionu na severu, jelikož údery bezpilotních letounů ochromily veškerý logistický systém a zásobovací linii TPLF. Aktivní boje probíhaly už jen na hranicích s Amharským regionem, Afarem a Eritreou. Debretsion Gebremichael, vůdce TPLF pak napsal dopis OSN, aby vyvinula nátlak na etiopskou vládu, aby její síly podruhé nevstoupily na území Tigraje.

Federální vláda původně uvedla, že o svém dalším postupu rozhodne až po osvobození regionů Afar a Amhara. Když toho bylo dosaženo, rozhodla se nepokračovat v dalším postupu do Tigraje. Vláda se tak rozhodla zejména kvůli dvěma následujícím důvodům. Zaprvé se poučila z předchozí operace, kdy bylo obyvatelstvo v Tigraji mobilizováno proti vládním vojskům. Za druhé, mezinárodní společenství hledalo záminku, aby mohlo režim obvinít z genocidy, proto bylo třeba mu takovou záminku odeprít.

Na začátku roku 2022 vyslala etiopská vláda několik pozitivních signálů, zejména osvobozením desítek vysoce postavených vězňů, vytvořením komise pro národní dialog, oznámením některých nových opatření sloužících ke zlepšení přístupů humanitární pomoci nebo zřízením pracovní skupiny pro odpovědnost za porušování lidských práv.

Tyto pozitivní kroky mezinárodní společenství včetně EU uvítala, ale o několik měsíců později se ukázal kontrast s realitou v terénu. Ohlášená opatření ke zlepšení přístupu humanitární pomoci nebyla provedena, hlášeny byly zprávy o pokračování leteckého bombardování a útoků bezpilotních letounů a vysocí vládní úředníci nadále pronášeli nenávistné projevy směrem k Tigrajcům.

Až 24. března 2022 vyhlásila etiopská vláda neomezené “humanitární příměří“, které později za určitých podmínek přijaly i tigrajské síly. 14. června 2022, oznámil premiér Abiy Ahmed plány na mírový proces. Vedení Tigraje později téhož dne zveřejnilo otevřený dopis, v němž uvedlo, že je ochotno se zapojit do mírových rozhovorů.

TPLF a etiopská vláda oficiálně zahájily mírové rozhovory 25. října 2022 v jihoafrické Pretorii, načež o týden později obě strany podepsaly mírovou dohodu, doplněnou o prováděcí podmínky. Hlavními body mírové dohody jsou trvalé zastavení

nepřátelství (zastavení nepřátelské propagandy), odzbrojení, demobilizace, reintegrace, ochrana civilistů, přístup humanitární pomoci a obnovení ústavního pořádku.

Provádění dohody je náročné, protože v ni jasně nejsou uvedeny další kroky, jako je termín zrušení energetické a komunikační blokády, složení a trvání prozatímní správy nebo způsob zajištění bezpečnosti obyvatel Tigraje po odzbrojení tigrajských sil. Není taktéž zcela jasné, zda dočasná regionální správa bude sdružovat federální zástupce a zástupce TPLF, kdo budou jmenovací orgány a kdy se budou konat nové volby. Nejpálčivějším problémem jsou pak eritrejské jednotky, které se podle některých zdrojů stále z Tigraje nestáhly a od podpisu mírové dohody se údajně nadále dopouštějí zneužívání a zabíjení civilistů (Pichon 2022, s.1-7).

2. Analýza příčin konfliktu v Tigraji

Mám-li hledat zodpovězení otázky, kde hledat možné příčiny občanského konfliktu v Tigraji, je třeba stanovit kritéria, která k válce vedla. Při určování kritérií budu vycházet z faktorů uvedených v teoretické části (vliv koloniálních mocností, etnicko-náboženské problémy, problém politiky a špatného vládnutí, dnešní politický vliv mezinárodních hráčů, chudoba a boj přírodní zdroje a jejich drancování), které byly do značné míry příčinou většiny konfliktů a občanských válek na africkém kontinentu a budu pátrat po tom, zdali i tyto faktory měly přímý vliv na tigrajský konflikt a lze je tak považovat za příčinu konfliktu.

2.1 Vliv kolonialismu na konflikt v Tigraji

Konflikt v Tigraji, který začal v listopadu 2020, má kořeny ve složité kombinaci historických, politických a ekonomických faktorů. Jedním z možných faktorů konfliktu však může být i dědictví kolonialismu a svévolné vytváření státních hranic koloniálními mocnostmi. Během 19. a počátkem 20. století evropské koloniální mocnosti rozparcelovaly Afriku na umělé státy, často bez ohledu na kulturní a etnickou identitu národů žijících v těchto oblastech. Hranice těchto států byly často vytyčeny na základě zájmů koloniálních mocností, nikoliv zájmů místního obyvatelstva (Mamdani 1996, s. 4)

V případě Etiopie to bylo sice trochu jinak, jelikož tato země nikdy nebyla kolonizována v tradičním slova smyslu, ale v letech 1936-1941 ji okupovala Itálie. Během této doby italská koloniální správa anektovala severní region Tigraj a spojila jej se sousední provincií Eritrea. Během tohoto období Itálie prováděla tzv. politiku "rozděl a panuj", v níž proti sobě stavěla různé etnické skupiny, aby si udržela kontrolu. Tato politika byla obviňována z toho, že v Etiopii prohlubovala etnické napětí a přispěla k dlouhé historii etnických konfliktů v zemi, ke kterým zde dochází dodnes. Po druhé světové válce, kdy byla Itálie poražena a nucena vzdát se kontroly nad svými africkými koloniemi, se Eritrea stala autonomním regionem v rámci Etiopie, zatímco region Tigraj zůstal součástí většího etiopského státu bez možnosti autonomie

Sloučení Tigraje a Eritrei vyvolalo mezi oběma regiony napětí, které ještě více prohloubila politika etiopské vlády zaměřená na centralizaci a asimilaci. Mnoho tigrajských obyvatel mělo pocit, že jejich region je centrální vládou zanedbáván a marginalizován a že dochází k záměrnému ničení jejich odlišné kulturní identity. Toto

napětí vyvrcholilo v 70. letech 20. století, kdy se v Etiopii dostala k moci marxistická vláda známá jako Derg. Dergova politika represí a nuceného přesídlování ještě více prohloubila napětí mezi vládou a tigrayským obyvatelstvem (Pankhurst 2015, s. 147-152).

Na počátku 90. let 20. století, po pádu režimu Derg, etiopská vláda souhlasila s novým federálním systémem, který uznával práva regionálních států na sebeurčení. Tigraj se stala jedním z těchto regionálních států s vlastní vládou a parlamentem. Napětí mezi tigrayskou vládou a centrální vládou však přetrvávalo, přičemž obě strany byly obviňovány z diskriminace a marginalizace (Kassahun 2020, s. 144-154).

Další mimořádnou událostí pak byla válka mezi Eritrei a Etiopií. Spory o hranici se datují od 90. let 20. století, krátce poté, co Eritrea získala nezávislost na Etiopii. Konflikt vyvrcholil v roce 1998, kdy mezi oběma zeměmi vypukla plnohodnotná válka. Konflikt trval dva roky a vyžádal si desítky tisíc obětí, včetně vojáků i civilistů (Clapham 2018, s. 3-4).

Hlavním sporným bodem mezi oběma zeměmi je pohraniční město Badme, které se nachází v oblasti Tigraje a eritrejské hranice, na niž si činí nárok obě země. Konflikt komplikovala řada faktorů, včetně etnického napětí, politických rozdílů a ekonomických zájmů. Konflikt měl trvalý dopad na celou Etiopii, včetně obyvatel Tigraje. Etiopská vláda obvinila Tigrayskou lidovou osvobozenou frontu (TPLF), že během války podporovala Eritreu. Toto obvinění ještě více napjalo vztahy mezi TPLF a ústřední vládou a mohlo přispět k současnému konfliktu v Tigraji, ikdyž právě Eritrea v novodobé válce v Tigraji podporuje federální stranu. Současné spojení mezi Eritreou a federální vládou Etiopie proti TPLF je do značné míry způsobeno změnou geopolitické dynamiky v regionu a také přispěním Abiyho Ahmeda, který se zasadil o mírové rozhovory (Kassahun, 2020, s. 144-154).

Konflikt, který začal v listopadu 2020, lze považovat za pokračování tohoto dlouhotrvajícího napětí, svévolné vytvoření státních hranic koloniálními mocnostmi, včetně sloučení Tigraje a Eritrei, a následná politika centralizace a asimilace ze strany etiopské vlády vytvořily v regionu dědictví napětí a konfliktů. Aktivita a zapojení eritrejské strany do války může poukazovat na snahu Eritejců obnovit svůj vliv v regionu jako způsob, jak urovnat hraniční spor z let 1998-2000 ve svůj prospěch (De Waal, 2021).

Současný konflikt v Tigraji je ale však složitou směsicí historických, politických a ekonomických faktorů, a i když je nepravděpodobné, že by kolonialismus měl na vznik

války nějaký přílišný vliv, tak stále je nutné zmínit, že jeho dědictví je zcela určitě součástí tohoto konfliktu.

Z hlediska kvantitativního výzkumu je vlivu kolonialismu na konflikt Tigraji udělen 1 bod, jelikož analýza odhalila, že i když zde kolonialismus jako u většiny afrických konfliktů hraje nějakou roli, tak pouze jen částečnou, která nelze označit za přímou příčinu.

2.2 Vliv studené války na konflikt v Tigraji

Zprv je důležité poznamenat, že Tigrájská lidová osvobozenecá fronta (TPLF), která byla do roku 2018 vládnoucí stranou v Tigraji a nyní je jedním z hlavních aktérů konfliktu, má za sebou historii partyzánské války a povstání, která sahá až do 70. let 20. století, kdy byla Etiopie pod vojenskou vládou. Kjetila Tronvoll, profesor mírových a konfliktních studií na Bjorknes University College v Norsku, uvádí názor, že byla TPLF silně ovlivněna marxisticko-leninskou ideologií a revolučními hnutími z období studené války (Tronvoll, 2021, s. 1). Tronvoll tvrdí, že ideologie a vojenská strategie TPLF byly formovány kontextem studené války, v níž byl ozbrojený boj považován za legitimní prostředek k dosažení politických cílů a zahraniční mocnosti poskytovaly podporu a zdroje povstaleckým skupinám.

Za druhé, region Tigráj má za sebou historii marginalizace a vyloučení z centrální moci, kterou lze vysledovat až do imperiální éry a následného marxisticko-leninského režimu zvaný Derg, který se dostal k moci v roce 1974. Podle Alexe de Waala, výkonného ředitele World Peace Foundation při Tuftsově univerzitě, studená válka podpořila autoritářské režimy v Africe a po celém světě, včetně etiopského, který obdržel značnou vojenskou a rozvojovou pomoc od Sovětského svazu a Kuby, stejně jako od Spojených států a jejich spojenců (De Waal, 2021, s. 1). De Waal tvrdí, že dědictví autoritářství, militarizace a zahraničního vměšování z dob studené války přispělo k současné krizi v Tigraji i v jiných částech Etiopie.

Za třetí, konflikt v Tigraji lze považovat za projev širší regionální geopolitiky a mocenských bojů, které byly formovány studenou válkou a jejími následky. Etiopie je významným hráčem v Africkém rohu, regionu, který je po desetiletí poznamenán konflikty, nestabilitou a vnějšími intervencemi. Je tak skoro jasné, že Africký roh byl

bojištěm studené války, kde Sovětský svaz, Spojené státy a jejich spojenci soupeřili o vliv a snažili se prosadit své strategické zájmy (Lyons, 2021, s. 1).

Lyons tvrdí, že současná krize v Tigraji je spojena spíše s širší regionální dynamikou, jako je soupeření mezi Etiopií a Eritreou, soupeření o přístup k Rudému moři a zapojení vnějších aktérů, jako jsou Spojené arabské emiráty, Saúdská Arábie a Súdán nežli vyloženě vlivem studené války (Lyons, 2021, s. 2).

Studená válka ovlivnila i etiopský vojenský a bezpečnostní aparát, který byl silně ovlivňován zahraničními mocnostmi a formován dynamikou studené války. Podle Medhaneho Tadesseho, profesora politologie na Howardově univerzitě, byla etiopská armáda vybudována s podporou Sovětského svazu a jeho spojenců během studené války a její doktrína a strategie byly ovlivněny globálním bezpečnostním prostředím této éry. Dědictví studené války přispělo k militarizaci etiopské politiky a společnosti, stejně jako k roztržitému vojenskému a bezpečnostnímu aparátu v současné krizi (Tadesse, 2021, s. 1).

Studená válka měla vliv i na úsilí o mír a řešení konfliktů v Etiopii a v Africkém rohu, neboť formovala přístupy a priority vnějších aktérů a institucí. Podle Cedrica de Coninga, vedoucího výzkumného pracovníka Norského institutu pro mezinárodní záležitosti, "dědictví studené války, které bylo spojeno s vnějším vměšováním a soupeřením velmocí, přispělo k nedostatečnému osvojení a udržitelnosti mírových procesů v Etiopii a Africkém rohu" (de Coning, 2021, s. 1). De Coning tvrdí, že mezinárodní společenství musí vzít v úvahu historické a kontextové faktory, které utvářely konflikt v Tigraji a v širším regionu, a přijmout přístup k budování míru, který by byl více veden místními obyvateli a byl by inkluzivní.

Závěrem lze říci, že ačkoli je obtížné stanovit přímou příčinnou souvislost mezi vlivem studené války a začátkem konfliktu v Tigraji, je možné tvrdit, že dědictví studené války formovalo historický, politický a geopolitický kontext, v němž konflikt vypukl. Marxisticko-leninská ideologie a vojenská strategie TPLF, etiopská historie autoritářství a zahraničního vměšování a širší regionální dynamika Afrického rohu jsou faktory, které byly ovlivněny studenou válkou a jejími následky. Pochopení dědictví studené války může pomoci konceptualizovat a analyzovat konflikt v Tigraji a jeho základní příčiny, ale nemělo by být vnímáno jako deterministický nebo výlučný faktor. Krize v Tigraji je

komplexní a mnohostranný problém, který zahrnuje více vrstev historické, politické a sociální dynamiky, jež vyžadují pečlivou a diferencovanou analýzu.

Z hlediska kvantitativního výzkumu je vlivu studené války na konflikt Tigraji udělen 1 bod. Dědictví studené války a stále přetrvávající konexe jak na ruskou, tak i na západní stranu sice vybudovaly z dnešní Etiopie stát náchylný ke konfliktu podobného typu, čemuž odpovídají i již zmíněné faktory jako jsou marxisticko-leninská ideologie a vojenské strategie TPLF nebo etiopská historie autoritářství, tyto faktory však nelze považovat za přímé příčiny konfliktu, spíše tedy za částečné.

2.3 Vliv etnických problémů na konflikt v Tigraji

Konflikt v Tigraji se vyznačuje složitou souhrou politických, ekonomických a sociálních faktorů, včetně otázek etnicity a etnického napětí. Poslední dva zmíněné faktory hrály v konfliktu významnou roli a přispěly k násilí a nestabilitě v celém regionu.

Kořeny etnického napětí v Etiopii však sahají daleko za období vlády TPLF, a to konkrétně až do císařské éry, kdy zemi vládla monarchie, která upřednostňovala etnickou skupinu Amhara. V této době byly ostatní etnické skupiny, včetně Tigrajců, marginalizovány a vyloučeny od politické moci. To vedlo k nespokojenosti a pocitu vyloučení těchto skupin, což podněcovalo etnické napětí a konflikty v zemi (Berhanu, 2011).

Situace se změnila v roce 1991, kdy Etiopská lidová revoluční demokratická fronta (EPRDF) vedená Tigrajci svrhla monarchii a později zavedla federální systém vlády. Etiopský federální systém, který funguje od roku 1995, je založen na myšlence etnického federalismu, kdy je moc decentralizována do regionálních států na základě etnické identity. Tento systém měl sice podporovat rovnost a autonomii různých etnických skupin v Etiopii, ale byl také kritizován za to, že prohlubuje etnické napětí a podněcuje konflikty mezi jednotlivými etnickými skupinami (Tesfaye, 2021).

V rámci federálního systému získala každá etnická skupina právo spravovat svůj vlastní region a mít určitou autonomii. To znamenalo, že Tigrajci, kteří byli za monarchie odsunuti na okraj společnosti, získali politickou moc a vliv. Zároveň to však vyvolalo odpor ostatních etnických skupin, které měly pocit, že si Tigrajci monopolizují moc a zdroje. Etiopie má dlouhou historii etnických konfliktů, která sahá až do doby vzniku země jako multietnického státu na konci 19. století. V zemi žije více než 80 různých

etnických skupin, z nichž každá má svůj vlastní jazyk a kulturní tradice. Mnoho etnických skupin v Etiopii má totiž dodnes dlouhodobé stížnosti a spory týkající se například vlastnictví půdy, politického zastoupení a přístupu ke zdrojům. To vedlo a stále vede ke konfliktům mezi různými etnickými skupinami, včetně Tigraců, Amharů a Oromů (Asnake, 2021).

Konflikt v Tigraji lze vysledovat zpět k politické a ekonomické marginalizaci tigrajského etnika, které bylo kdysi dominantní politickou a ekonomickou silou v Etiopii během vlády Tigrajské lidové osvobozené fronty (TPLF) v 90. letech 20. století a v roce 2000. Po nástupu premiéra Abiy Ahmeda v roce 2018 se však TPLF stále více marginalizovala a vylučovala z centrální vlády, což vedlo k rozpadu vztahů mezi federální vládou a tigrajskou regionální vládou (Cohen a Tekle, 2021).

Jedním z klíčových faktorů konfliktu v Tigraji bylo vnímané ohrožení tigrajské identity a autonomie, které představovala snaha federální vlády centralizovat moc a omezit vliv regionálních států. Tigrajská regionální vláda obvinila federální vládu ze snahy rozložit federální systém a zavést centralizovaný systém vlády, který by podkopal autonomii a politickou moc regionálních států (Tesfaye, 2021).

Konflikt v Tigraji byl také poznamenán porušováním lidských práv a krutostmi páchanými všemi stranami. Etnický rozměr konfliktu je patrný z útoků vládních sil a spojeneckých milic na Tigrajce, za páchání válečných zločinů na tigrajských civilistech, včetně masového zabíjení, znásilňování a dalších forem násilí. Tigrajská regionální vláda byla rovněž obviněna z porušování lidských práv, včetně útoků na netigrajské civilisty a masakrů v oblastech pod její kontrolou. Konflikt také vedl k vlně vysídlování, kdy statisíce lidí opustily své domovy, aby unikly násilí (Amnesty International, 2021).

Pro vyřešení konfliktu v Tigraji a dosažení trvalé stability v Etiopii bude zásadní vyřešit základní otázky etnické příslušnosti a rozdělení moci. Někteří odborníci vyzývají k obnovení závazku k federalismu s větším důrazem na rozdělení moci a zastoupení všech etnických skupin. Jiní vyzývají ke komplexnějšímu a inkluzivnějšímu přístupu k řešení stížností všech etnických skupin v Etiopii, což by mohlo zahrnovat restrukturalizaci federálního systému nebo prosazování alternativních modelů správy věcí veřejných (Cohen & Tekle, 2021). Někteří odborníci vyzývají k obnovení závazku k federalismu s větším důrazem na rozdělení moci a zastoupení všech etnických skupin. Jiní vyzývají ke komplexnějšímu a inkluzivnějšímu přístupu k řešení stížností všech etnických skupin v

Etiopii, což by mohlo zahrnovat restrukturalizaci federálního systému nebo prosazování alternativních modelů správy věcí veřejných (Cohen & Tekle 2021, s. 1-8). Toho lze dosáhnout právě pouze prostřednictvím dialogu a vyjednávání mezi různými etnickými skupinami a vytvořením inkluzivních a demokratických institucí, které podporují rovnost a zastoupení všech Etiopanů (De Waal, 2021).

Závěrem lze říci, že etnicita a etnické napětí hrály v konfliktu v Tigraji významnou roli. Ke konfliktu přispěla historie etnických vztahů v Etiopii, zejména marginalizace některých skupin v době monarchie a napětí, které vzniklo v důsledku federálního systému.

Z hlediska kvantitativního výzkumu jsou vlivu etnicity a etnických problémů na konflikt Tigraji uděleny 2 body. Etnicita a Etnické problémy v konfliktu sehrály významnou roli, marginalizace Tigrajců a postupné odstupování od etnického federalismu lze jednoznačně označit za přímé příčiny konfliktu. Etiopie je navíc zemí, která je z hlediska etnicity jednou z těch vůbec nejsložitějších, a tak není takový výsledek ani žádným překvapením.

2.4 Vliv náboženství na konflikt v Tigraji

Náboženství je významnou součástí kulturní identity Tigrajců, kteří jsou převážně pravoslavní křesťané. Etiopská ortodoxní církev Tewahedo³ hraje v tigrajské kultuře a společnosti významnou roli a její představitelé jsou často důležitými politickými osobnostmi v regionu (Asnake 2021, s. 223). Je však sporné, zda náboženství hrálo v tigrajském konfliktu významnou roli.

Do konfliktu je navíc zapletena i etiopská pravoslavná církev. Církev byla obviněna z podpory TPLF a z ukrývání vojáků TPLF v kostelech, což vedlo k bombardování a ničení některých kostelů Etiopskými národními obrannými silami

³ Církev Tewahedo v Etiopii je odnoží východní pravoslavné církve a je považována za jednu z nejstarších křesťanských církví na světě. Slovo "Tewahedo" znamená ve starobylém etiopském jazyce ge'ez "jednota" a odráží důraz církve na jednotu Boha, jednotu Kristovy božské a lidské přirozenosti a jednotu církve jako celku.

Církev Tewahedo má jedinečnou liturgii a kalendář a její náboženské praktiky a víra jsou hluboce spjaty s etiopskou kulturou a historií. Církev hraje v etiopské společnosti významnou roli, poskytuje svým stoupencům pocit identity a společenství a často stojí v čele politických a sociálních hnutí v zemi.

Přestože církev Tewahedo v průběhu své historie čelila obdobím pronásledování a útlu, zůstala odolnou a trvalou institucí a její vliv na život a kulturu Etiopie je silný dodnes (Asafa 2015, s. 562).

(ENDF) v Tigraji. Církev je také obviňována z rozdmýchávání náboženského napětí v regionu tím, že mobilizuje etnické Tigrajce proti Amharům a dalším etnickým skupinám, což ale církev popírá (Gebrewold 2021, S. 99-100).

Na jedné straně někteří tvrdí, že náboženství ke konfliktu přispělo. Etiopská vláda je například obviňována z toho, že využívá náboženskou rétoriku k podněcování protitigrajských nálad. Konkrétně vláda využívala etiopskou pravoslavnou církev k legitimizaci svých akcí v Tigraji a líčila konflikt jako boj proti tigrajským "kacířům", kteří se staví proti jednotě etiopského státu. Tato rétorika vedla k některým případům násilí vůči tigrajským pravoslavným křesťanům ze strany ostatních Etiopanů, kteří je považují za nepřátele státu (Berhanu 2021, s. 32-38).

Na druhou stranu někteří tvrdí, že náboženství nebylo v konfliktu významným faktorem. Například Asnake se domnívá o tom, že tigrajský konflikt je především politickým bojem mezi Tigrajskou lidovou osvobozenou frontou a etiopskou vládou a že náboženství v něm hraje pouze vedlejší roli. Autor také poznamenává, že konflikt se nevyznačuje výrazným sektářským násilím mezi ortodoxními křesťany a muslimy, kteří jsou v regionu také přítomni (Asnake 2021, s. 231-232).

Náboženské násilí v Etiopii v posledních letech narůstá a dochází k řadě incidentů, které mají za následek smrt a ničení. Země je domovem rozmanité směsice náboženství, z nichž dvě největší jsou ortodoxní křesťanství a islám. Ačkoli obě náboženství mají v Etiopii dlouhou historii a koexistují zde již po staletí, v poslední době dochází mezi oběma komunitami k násilí a konfliktům (Weldemariam 2019, s. 241-243).

Jednou z hlavních příčin náboženského násilí v Etiopii je politická situace v zemi. Vládnoucí strana, Etiopská lidová revoluční demokratická fronta (EPRDF), je obviňována z marginalizace některých etnických a náboženských skupin v zemi, což vede k nespokojenosti a hněvu těchto komunit. K tomu přispěly i vládní zásahy proti opozičním stranám, které vedly k protestům a nepokojům v mnoha částech země.

Dalším faktorem, který přispívá k náboženskému násilí, je šíření extremistických ideologií. Jak v ortodoxní křesťanské, tak v muslimské komunitě v Etiopii se objevily extremistické skupiny, které se snaží vnutit své náboženské přesvědčení ostatním a jsou ochotny k dosažení svých cílů použít násilí. Tyto skupiny často působí mimo hlavní proud a jsou poháněny pocitem křivdy a zášti (Fantini 2019, s.1-4).

Jedním z nejvýznamnějších případů náboženského násilí v posledních letech byly protesty, které vypukly v roce 2018 po zabití významného pravoslavného kněze. Kněz Abune Mathias, který se narodil v městě Agame v severní Tigraji byl zabit neznámými útočníky a jeho smrt byla všeobecně vnímána jako útok na pravoslavnou křesťanskou komunitu. V reakci na to vyšly do ulic protestovat tisíce pravoslavných křesťanů, což vedlo ke střetům s policií a ničení majetku (Abbink 2021, s. 25).

Kromě násilí mezi pravoslavnými křesťany a muslimy docházelo k násilnostem i mezi jednotlivými denominacemi uvnitř pravoslavné křesťanské komunity. Etiopská pravoslavná církev je rozdělena na dvě hlavní frakce, Tewahedo a Qebat, které mezi sebou již po desetiletí vedou spory. V posledních letech toto napětí přerostlo v násilí, při němž dochází k útokům na kostely a další náboženská místa a k jejich ničení (Asnake 2017, s. 33-37).

Dalším faktorem, který přispívá k nárůstu náboženského násilí, je vzestup extremistických skupin. V Etiopii se objevilo několik extremistických skupin, včetně Islámského státu a hnutí Al-Šabáb. Tyto skupiny se zaměřují na křesťany i muslimy a přispívají k polarizaci náboženských komunit v zemi (Asnake 2017, s. 33-42).

Závěrem lze říci, že ačkoli je náboženství důležitou součástí tigrajské kultury a identity, není jasné, zda hrálo v tigrajském konfliktu významnou roli. Zatímco někteří prohlašují, že etiopská vláda využívá náboženskou rétoriku k podněcování protitigrajských nálad, jiní zase tvrdí, že konflikt je především politickým bojem, v němž náboženství hraje pouze vedlejší roli. Je nezbytné poznamenat, že používání náboženské rétoriky nemusí nutně znamenat, že konflikt je náboženskou válkou. Náboženství se často používá jako nástroj k mobilizaci podpory a konflikt v Tigraji není výjimkou. Zdejší konflikt má navíc kořeny spíše v politických, ekonomických a sociálních faktorech než v náboženských rozdílech.

Z hlediska kvantitativního výzkumu je vlivu náboženství na konflikt Tigraji udělen 1 bod. Náboženství je jedním z nejdůležitějších faktorů identity a kultury v Etiopii, tedy v zemi, které se přezdívá kolébka křesťanství celé Afriky. Jak ale o pár řádku výše popisuje závěr, nelze zde vysledovat jak významnou roli, náboženství v konfliktu hrálo. Co ale jasné je, že etiopští politici, využívali náboženskou rétoriku k podněcování války, tudíž lze náboženství označit spíše za částečnou příčinu konfliktu.

2.5 Vliv politiky a špatného vládnutí na konflikt v Tigraji

Konflikt v Tigraji má původ v politickém napětí, které v Etiopii doutná již mnoho let. Přístup ústřední vlády k vládnutí, zejména její přístup k etnickému federalismu, byl významným zdrojem napětí v zemi (Abbink 2019). Tigrajská lidová osvobozenecská fronta (TPLF), která dominovala etiopské politice za režimu Etiopské lidové revoluční demokratické fronty (EPRDF), obviňuje současnou vládu vedenou premiérem Abiyem Ahmedem z likvidace federálního systému a marginalizace Tigrajců v politice a hospodářství země.

Etnický federalismus, politika přijatá EPRDF v roce 1995, byl hlavním zdrojem napětí v etiopské politice. Tato politika rozděluje zemi na devět regionů podle etnické příslušnosti, přičemž každý region má právo na samosprávu. Region Tigraj byl baštou Tigrajské lidové osvobozenecské fronty (TPLF), která za vlády EPRDF dominovala etiopské politice.

Odmítání TPLF uznat legitimitu ústřední vlády má kořeny v jejich nespokojenosti s přístupem vlády k etnickému federalismu. TPLF obviňuje ústřední vládu z demontáže federálního systému a marginalizace Tigrajců v politice a hospodářství země. Konflikt v Tigraji lze proto považovat za projev napětí mezi ústřední vládou a regionálními vládami ohledně federálního systému země.

Dalším z hlavních politických faktorů, které vedly ke konfliktu v Tigraji, bylo rozhodnutí ústřední vlády odložit celostátní volby, které byly původně naplánovány na srpen 2020, kvůli pandemii COVID-19. Vláda se rozhodla, že v Tigraji se budou konat volby do Evropského parlamentu. TPLF toto rozhodnutí odmítla s odůvodněním, že mandát vlády vypršel, a pokračovala v pořádání regionálních voleb v září 2020, které ústřední vláda prohlásila za nezákonné. To dále vystupňovalo napětí mezi TPLF a ústřední vládou, což vedlo k vypuknutí nepřátelských akcí v listopadu 2020.

Vláda premiéra Abiyho Ahmeda zahájila vojenskou ofenzívu proti TPLF a obvinila je z útoku na federální vojenské základny v Tigraji. TPLF ze své strany obvinila ústřední vládu, že se zaměřuje na Tigrajce v rámci kampaně etnických čistek (Africa watch 2021).

Jednání premiéra Abiyho Ahmeda a TPLF lze považovat za projev politického napětí, které v Etiopii doutná již mnoho let. Vláda Abiyho Ahmeda je obviňována z autoritářství, přičemž opoziční skupiny mají jen malý demokratický prostor. Autoritářské

postoje etiopské vlády vůči regionu Tigraji jsou patrné z její reakce na kroky TPLF. Vláda prohlásila regionální volby TPLF za nezákonné a pohrozila, že proti straně zakročí. Vláda rovněž obvinila TPLF ze shromažďování zbraní a z plánování svržení federální vlády, což TPLF popřela.

Kromě těchto opatření vláda podnikla kroky k marginalizaci TPLF a dalších opozičních stran ve federální vládě. To zahrnovalo odstranění členů TPLF z klíčových pozic ve federální vládě, jakož i zatýkání a zadržování opozičních vůdců a aktivistů. TPLF, která byla kdysi dominantní silou etiopské politiky, byla vyloučena ze současného politického uspořádání, což vedlo k jejímu odcizení a nepřátelství vůči ústřední vládě.

Konflikt v Tigraji lze proto považovat za projev frustrace opozičních skupin, které se cítí vyloučeny z politického procesu. TPLF, která dominovala etiopské politice za vlády EPRDF, byla vyloučena ze současného politického uspořádání, což vedlo k jejímu odcizení a nepřátelství vůči centrální vládě (Brink 2021, s. 148-151).

Dalším důležitým politickým hráčem byla regionální vláda Amhary, která je obviňována z účasti na konfliktu v Tigraji, zejména v souvislosti se sporným územím v západní Tigraji. Vláda Amhary tvrdí, že tato oblast, která byla v 90. letech 20. století připojena k Tigraji, patří k regionu Amhara. Tigrajská vláda však toto tvrzení zpochybňuje.

Podle Medhane Tadesseho, výzkumného pracovníka Institutu pro bezpečnostní studia, "dlouhodobý nárok regionu Amhara na západní Tigraji poskytl příznivé prostředí pro útok federální vlády proti Tigraje". Tadesse tvrdí, že federální vláda mohla spor mezi Amhary a Tigraje využít k získání podpory pro své vojenské tažení (Tadesse 2021, s. 5).

Role amharské regionální vlády v konfliktu v Tigraji je však složitá a sporná. Někteří tvrdí, že nároky vlády Amhary na západní Tigraji jsou legitimní a že anexe oblasti tigrajskou vládou byla neoprávněná. Jiní tvrdí, že amharská vláda využívá konfliktu jako příležitosti k rozšíření svého území a vlivu.

Celkově je role amharské regionální vlády v konfliktu v Tigraji dalším důležitým faktorem, který je třeba vzít v úvahu při analýze příčin a dynamiky konfliktu. Situace je však složitá a mnohotvárná a je obtížné připsat výhradní odpovědnost jednomu aktérovi (Tadesse 2021, s. 6).

Závěrem lze říci, že tigrajský konflikt je komplexní záležitostí, kterou nelze přičíst jediné příčině. Jednání premiéra Abiyho Ahmeda a TPLF lze považovat za projev

politického napětí, které v Etiopii doutná již mnoho let. Ke konfliktu přispěly etnický federalismus a autoritářství, které zdůrazňují potřebu komplexního a inkluzivního přístupu k vládnutí v Etiopii. Řešení konfliktu vyžaduje politické urovnání, které se bude zabývat základními stížnostmi stížnosti všech zúčastněných stran, včetně uznání etiopské rozmanitosti a potřeby demokratických hodnot a lidských práv.

Z hlediska kvantitativního výzkumu jsou vlivu politiky a špatného vládnutí na konflikt Tigraji uděleny 2 body. Nástup Abiyho Ahmed do funkce premiéra země přinesla mnoho změn a politických kroků, některé z nich jako je rozpuštění politické strany EPRDF, postupné politické čistky (většinou tigrajských představitelů), mnohdy až autoritářské přístupy a v poslední řadě odložení voleb však nebyly příliš dobře zvoleny a vzhledem k začátku konfliktu je lze považovat za přímé příčiny války v severní Etiopii.

2.6 Politický vliv mezinárodních hráčů na konflikt v Tigraji

Hlavním aktérem, který se jako jeden z prvních do války přímo zapojil je Eritrea, ta je obviňována z toho, že v konfliktu hraje významnou roli, a objevují se zprávy o vstupu eritrejských vojáků do regionu Tigraje na podporu etiopských vládních sil. Eritrea popírá, že by se na konfliktu podílela, ale stále více důkazů svědčí o opaku.

Podle OSN se eritrejští vojáci dopouštějí v Tigraji rozsáhlého porušování lidských práv, včetně mimosoudních poprav, znásilňování a rabování. OSN rovněž obvinila Eritreu z násilného vracení uprchlíků do Tigraje, kde jim hrozí další násilí a zneužívání (United Nations 2021, s. 25-26).

Zapojení Eritrei je přičítáno řadě faktorů, včetně snahy posílit vazby s etiopskou vládou a oslabit vliv Tigraje v regionu. Někteří analytici rovněž naznačují, že zapojení Eritrei je motivováno snahou odvést pozornost od vnitropolitických problémů, jako je porušování lidských práv a hospodářské problémy (Amnesty International 2021, s. 2).

Súdán, který zažívá poměrně dost neklidné období včetně nedávného převratu, hraje vůči Etiopii dvojí roli, neboť jeho oba hlavní aktéři (Abdel Fattah al-Burkan a Mohamed Hamdan Dagele známý jako Hemedti) v současnosti zřejmě podporují různé etiopské frakce. Staré osobní vazby mezi súdánskou armádou, zpravodajskými službami a TPLF (Tigrajská Osvobozenická Fronta) upřednostňují pokračující vztahy, včetně toho, že členové TPLF byli v hlavním městě Chartúmu již několikrát srdečně vítáni. Etiopská vláda odsoudila a označila uprchlické tábory v Súdánu jako náborový prostor pro TPLF

a súdánské území jako odrazový můstek pro útoky TPLF na zbytek Etiopie. Množí se také zvěsti o proudících letadlech mezi Súdánem a Tigraji se zásobami a zbraněmi pro bojovníky TPLF (United Nations 2021, s. 1).

Zapojení Súdánu do konfliktu v Tigraji je složité, súdánská vláda si zachovává neutrální postoj, ale zároveň čelí značným problémům souvisejícím s přítomností etiopských uprchlíků v Súdánu. Mezinárodní společenství vyzvalo Súdán, aby učinil více pro ochranu etiopských uprchlíků a zabránil přelití konfliktu do Súdánu.

Spojené arabské emiráty (SAE) byly zase obviněny z poskytování vojenské podpory etiopské vládě v konfliktu v Tigraji

SAE tato obvinění popřely a uvedly, že v Etiopii nejsou vojensky přítomny a konfliktu se nijak neúčastní. Zapojení SAE do konfliktu v Tigraji však vyvolalo kritiku skupin na ochranu lidských práv a dalších zemí (Human Rights Watch 2021, s. 1).

Významným partnerem Etiopie byly vždy Spojené státy Americké (USA), ty vyjádřily znepokojení nad násilím v Tigraji a vyzvaly k ukončení konfliktu. V prosinci 2020 přijala Sněmovna reprezentantů USA rezoluci, v níž odsoudila násilí v Tigraji a vyzvala etiopskou vládu, aby podnikla kroky k mírovému řešení konfliktu (U.S. House of Representatives 2020, s. 1)

USA rovněž uvalily sankce na osoby a subjekty zapojené do konfliktu, včetně členů etiopské vlády a armády. V září 2021 USA uvalily sankce na etiopské představitele obviněné z porušování lidských práv v Tigraji.

USA taktéž poskytly humanitární pomoc osobám postiženým konfliktem, včetně financování potravin, přístřeší a zdravotnického materiálu. Objevily se však výzvy, aby USA učinily více pro řešení konfliktu a vyvinuly tlak na etiopskou vládu, aby ukončila násilí.

USA udržují úzké vztahy s Etiopií, která je považována za klíčového partnera v regionu. Konflikt v Tigraji však tento vztah napjal a existují obavy, že pokračující podpora Etiopie ze strany USA by mohla být vnímána jako schvalování násilí v Tigraji (U.S. House of Representatives 2020, s. 3).

Africká unie (AU) byla kritizována za pomalou reakci na konflikt v Tigraji. V listopadu 2020 AU vyzvala k okamžitému zastavení bojů a dialogu mezi etiopskou vládou a TPLF, ale byla kritizována za to, že nepodnikla konkrétnější kroky k řešení konfliktu (Amnesty International 2021, s. 1)

AU byla rovněž kritizována za údajnou zaujatost vůči etiopské vládě. Předseda Komise AU Moussa Faki Mahamat vyjádřil podporu úsilí etiopské vlády o zachování jednoty a územní celistvosti, což vedlo některé k pochybnostem o nestrannosti AU v konfliktu (Amnesty International 2021, s. 2)

AU se však také zapojila do diplomatického úsilí o řešení konfliktu. V březnu 2021 jmenovala AU bývalého nigerijského prezidenta Oluseguna Obasanja zvláštním vyslancem pro Etiopii, aby pomohl konflikt zprostředkovat. AU rovněž vyzvala k vyšetřování porušování lidských práv v Tigraji a vyzvala všechny strany k dodržování mezinárodního práva a lidských práv (Amnesty International 2021, s. 3).

Závěrem lze říci, že konflikt v Tigraji byl vyvolán složitou souhrou domácích a mezinárodních faktorů. Lze konstatovat, že k eskalaci konfliktu přispěly akce a zapojení různých aktérů, včetně etiopské vlády, TPLF, Eritrei, Súdánu, Spojených arabských emirátů, Spojených států, Africké unie, Evropské unie a evropských zemí.

Zapojení Eritrei, Súdánu a Spojených arabských emirátů do konfliktu lze považovat za snahu o prosazení vlastních geopolitických zájmů v regionu, což násilí ještě zhoršilo a konflikt prodloužilo.

Zapojení Spojených států, Africké unie, Evropské unie a evropských zemí se naopak z velké části soustředilo na výzvy k ukončení násilí a ochraně lidských práv a na poskytování humanitární pomoci osobám postiženým konfliktem. Mnozí však kritizovali neschopnost mezinárodního společenství účinně zasáhnout do konfliktu a pohnat k odpovědnosti osoby odpovědné za porušování lidských práv.

Celkově konflikt v Tigraji poukazuje na potřebu komplexního a inkluzivního přístupu ke správě a řešení konfliktů v Etiopii, jakož i na větší mezinárodní spolupráci a podporu mírového řešení krize.

Z hlediska kvantitativního výzkumu jsou vlivu politiky mezinárodních hráčů na konflikt Tigraji uděleny 2 body. Přímé i nepřímé zapojení aktérů jako je Eritrea nebo Súdán byly významnými příčinami. Dá se totiž předpokládat, že bez vojenské podpory Eritrei by federální vojska byla daleko slabší. To samé se dá říci i o vojenských dodávkách od zemí jako jsou například Spojené Arabské Emiráty. I přesto, že naopak západní státy nebo mezinárodní společenství vyzývali ke složení zbraní a dialogu, lze vliv politiky mezinárodních hráčů označit za přímou příčinu konfliktu v Tigraji.

2.7 Vliv boje o přírodní zdroje a jejich drancování na konflikt v Tigraji

Konflikt v etiopské Tigraji je předmětem intenzivních analýz a debat odborníků. Jedním z faktorů, o nichž se spekuluje, že v konfliktu hrály roli, je otázka nejproduktivnějších zemědělských oblastí v Etiopii, zatímco bohaté vodní zdroje umožnily rozvoj různých hydroelektrárnenských projektů.

Podle zprávy Global Risk Insights byly přírodní zdroje jedním z možných faktorů, které přispěly ke konfliktu v Tigraji. Zpráva uvádí, že "rozsáhlé nerostné zdroje regionu Tigraji byly zdrojem sporů mezi regionální vládou a federální vládou již dávno před konfliktem" (Global Risk Insights, 2021, s. 1). Zpráva rovněž poukazuje na to, že konflikt narušil těžební činnost v regionu a několik těžebních společností kvůli němu pozastavilo činnost.

V další zprávě Mezinárodní krizové skupiny (ICG) jsou přírodní zdroje zmíněny jako jedna z příčin konfliktu v Tigraji. Zpráva uvádí, že "soupeření o zdroje je jednou ze základních hnacích sil války v severní Etiopii, přičemž regionální vláda se snaží ovládnout zdroje regionu, aby podpořila svůj politický a ekonomický program" (ICG, 2021, s. 1). Zpráva dále uvádí, že Tigrajská fronta lidového osvobození (TPLF), regionální vláda, která byla u moci před konfliktem, využívala kontroly nad zdroji regionu k obohacování sebe a svých příznivců.

Ne všichni odborníci se však shodují na tom, že přírodní zdroje hrály významnou roli. Awol Allo, přednášející na Keele University, v článku zveřejněném v *The Conversation* tvrdí, že "válka v Tigraji má jen málo společného s přírodními zdroji, jejich těžbou nebo drancováním" (Allo, 2021, s. 1). Podle Alla bylo hlavním spouštěčem konfliktu rozhodnutí TPLF uspořádat regionální volby navzdory federální vládě.

Dr. Michael Woldemariam, odborný asistent mezinárodních vztahů a politických věd na Bostonské univerzitě, tvrdí, že přírodní zdroje nebyly v konfliktu v Tigraji významným faktorem. V rozhovoru pro *Al-Džazíru* uvádí: "Je sice pravda, že Tigraj je obdařen řadou přírodních zdrojů, ale konflikt není primárně vyvolán ekonomickými faktory. Konflikt je spíše poháněn politickou dynamikou a soupeřením o moc mezi federální vládou a tigrajskými vůdci" (Woldemariam 2020, s.1).

přírodních zdrojů. V této analýze budu zkoumat, zda přírodní zdroje a boj o ně, včetně drancování těchto zdrojů, ovlivnily začátek konfliktu v Tigraji, a pokud ano, proč.

Region Tigráj je obdařen různými přírodními zdroji, včetně nerostných surovin, úrodné půdy a vody. Mezi významná ložiska nerostných surovin v regionu patří mimo jiné zlato, měď, zinek a tantal. Úrodná půda v regionu z něj učinila jednu z

Dále naznačuje, že konflikt byl spíše výsledkem dlouhodobých politických stížností a bojů o moc mezi TPLF a federální vládou než sporem o přírodní zdroje. Woldemariam také zdůrazňuje roli etnického napětí v konfliktu, kdy se Tigrejci cítili být marginalizováni a terčem politiky federální vlády.

Závěrem lze říci, že ačkoli existují důkazy naznačující, že přírodní zdroje mohly hrát v konfliktu v Tigráji roli, rozsah této role zůstává mezi odborníky a je předmětem diskuse. Zprávy Global Risk Insights a International Crisis Group naznačují, že k vypuknutí konfliktu přispěl boj o kontrolu nad zdroji v regionu, včetně drancování těchto zdrojů. Někteří odborníci, jako například Awol Allo nebo Dr. Michael Woldemariam, však tvrdí, že hlavní příčinou konfliktu byly jiné faktory, například boj o politickou moc nebo etnické soupeření.

Z hlediska kvantitativního výzkumu je vlivu boje o přírodní zdroje a jejich drancování na konflikt Tigráji udělen 1 bod. Region je jedním z nejbohatších na přírodní zdroje a je považován za jeden z nejúrodnějších v rámci celé Etiopie, zprávy ICG poukazují na obohacování Tigrájců na těchto zdrojích již dávno před válkou, což mohlo hrát určitou roli při startu konfliktu. Je ale nepravděpodobné, že by měly boje o přírodní zdroje a jejich drancování nějaký významnější vliv, a proto je lze označit spíše za částečnou příčinu.

2.8 Vliv chudoby na konflikt v Tigráji

V souvislosti s konfliktem v Tigráji se objevuje otázka, zda chudoba sehrála nějakou významnou roli v jeho vzniku a průběhu. Existuje mnoho faktorů, které ovlivnily situaci v Tigráji, a chudoba byla pravděpodobně jedním z nich. Především bychom měli definovat, co přesně pod pojmem chudoba v Tigráji rozumíme. Region Tigráj je jednou z nejchudších oblastí Etiopie, která trpí nedostatkem potravin a vody a mnoho obyvatel je odkázaných na dlouhodobou péči humanitární pomoci. V roce 2018 žilo v této části Etiopie více než 1,3 milionu lidí v přímé nouzi a téměř 3 miliony lidí bylo ohroženo nedostatkem potravin (FAO, 2019, s. 1). Tato situace se v posledních letech ještě zhoršila

v důsledku extrémního sucha, které oblast afrického rohu poslední roky provází a samozřejmě také díky již zmiňovanému konfliktu, který situaci vůbec neusnadnil.

Existuje několik faktorů, které naznačují, že chudoba hrála v konfliktu v Tigraji roli. Zaprvé, jak již bylo řečeno Tigray je tradičně marginalizovanou oblastí Etiopie, která se potýká s ekonomickými, sociálními a politickými problémy. Tigrajci měli méně přístupu k vzdělání, zdravotní péči a jiným základním službám než obyvatelé jiných oblastí Etiopie (BRLP, 2019, s. 22). Toto může vést ke zvýšenému pocitu nespravedlnosti a diskriminace, což může v konečném důsledku přispět k napětí a konfliktu. V posledních letech se navíc objevila kritika ze strany Tigrajců vůči etiopské vládě a prezidentovi Abiy Ahmedovi, že marginalizují jejich etnickou skupinu. Tato kritika může být spojena s ekonomickými problémy Tigrajců a s jejich pocitem, že jsou odtrženi od politického a ekonomického dění v zemi.

Zatřetí, je také možné argumentovat, že chudoba hrála v konfliktu v Tigraji klíčovou roli v důsledku hospodářských problémů, kterými region trpěl ještě před vypuknutím konfliktu. Oblast byla tradičně zemědělským krajem a mnoho obyvatel se živilo zejména zemědělskou produkcí. Nicméně, v posledních letech se region potýkal s neúrodou a suchem, což znamenalo, že zemědělská produkce klesla, a tím se snížil i příjem mnoha rodin. Kromě toho byl region odkázán na dovoz potravin z jiných oblastí Etiopie, což vedlo k rostoucím cenám potravin (UNHCR, 2021, s. 4). Tato situace může vést k napětí mezi různými etnickými skupinami v regionu, kteří se potýkají se stejnými problémy.

Nicméně, existuje také několik argumentů proti tomu, že chudoba byla jednou z hlavních příčin konfliktu v Tigraji. Zaprvé, konflikt v Tigraji se zdá být spíše politickým než ekonomickým konfliktem. Tigrajci se totiž domnívají, že etiopská vláda porušuje základní demokratické a ústavní principy, a to včetně práva na sebeurčení a účasti na politickém dění (Tadesse 2021, s. 5). Tento konflikt tak může být spíše o boji o moc a kontrolu než o ekonomických otázkách a jak již bylo popisováno existuje mnoho dalších faktorů, včetně etnických a náboženských rozdílů, politické nespokojenosti a geopolitických vlivů.

Oblast je i dnes stále velmi zasažená chudobou. Konflikt vedl ke ztrátám na životech, ničení infrastruktury a způsobil také hromadnou migraci obyvatel. Podle

odhadů OSN z března 2022 se přibližně 4,5 milionu lidí ocitlo bez střechy nad hlavou nebo potřebuje humanitární pomoc (UNOCHA, 2022, s. 1).

V důsledku války se také výrazně zhoršila potravinová bezpečnost v regionu. V září 2021 přibližně 5,5 milionu lidí v regionu potřebovalo humanitární pomoc s potravinami a také s vodou a hygienou. Mnoho lidí přišlo o svou obživu a zemědělské pozemky byly zničeny. Dle zprávy OSN z února 2022 98 % zdejších obyvatel žije s méně než 1,9 dolaru denně, což je standard stanovený Světovou bankou pro extrémní chudobu (UNOCHA, 2022, s. 4).

Navzdory snahám mezinárodních organizací a humanitárních pomoci zůstává situace v Tigraji stále kritická. Významnými překážkami pro zlepšení situace jsou přístup humanitární pomoci, násilí a přetrvávající konflikt. Některé oblasti stále nejsou dostupné pro humanitární pracovníky a místní obyvatelé mají omezenou možnost přístupu k humanitární pomoci (UNOCHA, 2022, s. 5).

Celkově lze tedy říci, že chudoba sehrála v konfliktu určitou roli, a to zejména v důsledku ekonomických problémů, které Tigraj trápil před konfliktem. Nicméně, nemůžeme ji považovat za jednu z hlavních příčin konfliktu, ale spíše jen jako jeden z mnoha faktorů, které přispěly k napětí a konfliktu. Situace v Tigraji však zůstává i nadále velmi vážná, což vede k rozšíření chudoby a zhoršení potravinové bezpečnosti. Je důležité, aby mezinárodní organizace a vlády přijaly opatření k zajištění humanitární pomoci a k absolutnímu ukončení konfliktu v regionu.

Z hlediska kvantitativního výzkumu je vliv chudoby na konflikt Tigraji udělen 1 bod. Chudoba je bohužel každodenní součástí mnoha obyvatel Etiopie, tento faktor samozřejmě neminul ani obyvatele Tigraje, kteří se cítili být marginalizováni již delší dobu před konfliktem, s čímž souvisí i právě chudoba. I přes to ale chudobu nelze označit za přímou příčinu konfliktu, ale pouze jen za částečnou.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vypracovat komplexní analýzu příčin občanského konfliktu v etiopské Tigraji.

Předložená hypotéza spočívala v tom, že nejdůležitější uvedené příčiny, které způsobily většinu válek na africkém kontinentu, budou odpovídat i konfliktu v Tigraji.

Od roku 1995 prošla Etiopie významnými změnami, a to hlavně v politické a ekonomické oblasti. Země přešla od socialistického režimu k federativní parlamentní republice, přičemž v roce 1995 byla přijata nová ústava. Vláda zavedla politiku zaměřenou na zlepšení infrastruktury, vzdělávání, zdravotní péče a snížení chudoby. Ekonomika zaznamenala trvalý růst a Etiopie se stala jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik v Africe.

Země čelila celé řadě problémů, mezi něž patřila politická nestabilita, etnické napětí a porušování lidských práv. Vládní reakce na tyto problémy byla často kritizována a vláda byla obviněna z represí a cenzury opozičních skupin a médií.

Nástup Abiye Ahmeda do funkce premiéra v roce 2018 přinesl vlnu optimismu a reformem. Zahájil politiku zaměřenou na podporu demokracie, lidských práv a ekonomické liberalizace a podnikl kroky k ukončení dlouhodobého konfliktu se sousední Eritreou.

Reformy však také vedly k nárůstu etnického napětí a násilí, zejména mezi vládou a Tigrajskou lidovou osvobozenou frontou (TPLF), která po mnoho let dominovala etiopské politice. V listopadu 2020 zahájil Abiy Ahmed vojenskou ofenzívu proti TPLF, jež přerostla v plnohodnotnou válku v Tigraji. Konflikt si vyžádal tisíce civilních obětí a humanitární situace zůstává i nadále zoufalá.

Analýza příčin války v Tigraji odhalila, že ke konfliktu přispělo několik faktorů a že z osmi nejčastějších příčin válek v Africe měly všechny vliv i na tento konkrétní konflikt. Mezi tyto faktory patří vliv koloniálních mocností, dědictví studené války, etnická příslušnost, náboženství, politika a špatná správa věcí veřejných, mezinárodní hráči, boj o přírodní zdroje a chudoba.

Je však třeba poznamenat, že etnicita, politika a špatná správa a mezinárodní aktéři byly těmi nejzávažnějšími a nejrozsáhlejšími faktory, které lze označit za hlavní příčinu této války. Etnické příčiny konfliktu v Tigraji jsou složité a mnohostranné, neboť v nich hrají roli historické, politické a ekonomické faktory. Tigrajci, kteří tvoří přibližně 6 % etiopské populace, měli v minulosti významnou politickou a ekonomickou moc. To se

však začalo měnit poté, co se v roce 2018 ujal úřadu premiér Abiy Ahmed a zahájil politiku zaměřenou na omezení dominance TPLF. Ta se cítila stále více marginalizována a obviňovala Abiye z autoritářství, což vedlo k napětí a nedůvěře mezi vládou a Tigrajci. Etnické napětí podnítily také zprávy o cíleném násilí, zatykání, etnickém profilování a používání podnětných výrazů ze strany politických představitelů.

TPLF se rovněž postavila proti odložení celostátních voleb v Etiopii kvůli pandemii COVID-19 s tím, že se jedná o uchopení moci ze strany Abiyo. V září 2020 tak TPLF uspořádala vlastní regionální volby, které federální vláda považovala za nezákonné, což vedlo k úplnému rozpadu vztahů mezi oběma stranami.

Významnou roli v konfliktu v Tigraji sehrálo také zapojení mezinárodních aktérů, včetně sousedních zemí a světových mocností. Vnější aktéři se postavili na jednu ze stran a podporovali buď etiopskou vládu, nebo TPLF, což zkomplikovalo snahy o vyřešení konfliktu. Někteří z těchto vnějších aktérů mají v regionu své zájmy, například přístup k přírodním zdrojům nebo geopolitický vliv, a jejich zapojení konflikt podnítilo. Nejvýznamnějším aktérem, který se do konfliktu přímo zapojil, byla sousední Eritrea, jež vojensky podpořila federální vládu a objevilo se mnoho zpráv o vraždění tigrajských civilistů a porušování lidských práv. Dalšími významnými mezinárodními hráči v konfliktu byly Súdán nebo Spojené arabské emiráty.

Všechny tyto tři příčiny lze označit za přímé a tedy hlavní. V měřítku kvantitativní metody uvedené v metodologii práce tak získala každá z nich 2 body.

V případě těch částečných to byl ale vliv koloniálních mocností, který v Etiopii vytvořil napětí mezi různými etnickými skupinami, včetně Tigrajců a Amharů, což sehrálo neméně důležitou roli i v konfliktu v Tigraji. Region byl navíc v minulosti součástí různých větších království a říší a současné hranice byly vytyčeny koloniálními mocnostmi bez většího ohledu na místní realie. To přispělo k napětí mezi Tigrajci a dalšími skupinami v Etiopii i se sousedními zeměmi, jako je Eritrea.

Dědictví studené války naopak zanechalo v Etiopii marxisticko-leninské ideologie a vojenské strategie TPLF nebo dlouhou historii autoritářství, což dále přispělo k politizaci etnických identit a potlačování politického disentu, jež vedlo až k současnému konfliktu v Tigraji.

Náboženské rozdělení přispělo k politickému napětí a politici často používali náboženskou rétoriku k podněcování zdejší války. Kromě toho byly před i během

konfliktu zaznamenány útoky na náboženská místa a symboly, včetně ničení mešit a kostelů. Někteří pozorovatelé naznačují, že tyto útoky mohou být podněcovány náboženskou nevraživostí, jiní však tvrdí, že jsou spíše důsledkem širšího konfliktu a rozpadu právního řádu.

Region severní Etiopie je bohatý také na přírodní zdroje, včetně zlata, mědi a zinku, a boj o kontrolu nad těmito zdroji sehrál v konfliktu svou podstatnou roli. TPLF je obviňována z drancování přírodních zdrojů a monopolizace hospodářství, což vedlo k napětí s ostatními etnickými skupinami v regionu. Snaha vlády kontrolovat tyto zdroje a těžit z nich také vyvolala mezi tigrayským obyvatelstvem nelibost a odpor.

Posledním faktorem byla chudoba, kdy ekonomické rozdíly přispěly také k napětí mezi TPLF a centrální vládou dávno před začátkem války. Mnoho lidí v Tigraji se stále cítí být marginalizováno a zanedbáváno ústřední vládou, což vede k pocitu frustrace a hněvu. Konflikt jen zhoršil situaci chudoby, protože vysídlování, ničení úrody a infrastruktury a přerušení hospodářské činnosti vedlo k ještě většímu strádání mnoha lidí v regionu.

Tyto příčiny se i přes svoji důležitost dají označit pouze za částečné, a tudíž byly ohodnoceny pouze 1 bodem. Pro lepší přehled jsou celkové výsledky zpracovány v následující tabulce č. 2.

Název příčiny	Počet bodů
Vliv koloniálních mocností na konflikt v Tigraji	1 bod
Vliv studené války na konflikt v Tigraji	1 bod
Vliv etnických problémů na konflikt v Tigraji	2 body
Vliv náboženství na konflikt v Tigraji	1 bod
Vliv politiky a špatného vládnutí na konflikt v Tigraji	2 body
Vliv mezinárodních hráčů na konflikt v Tigraji	2 body
Vliv boje o přírodní zdroje a jejich drancování na konflikt v Tigraji	1 bod
Vliv chudoby na konflikt v Tigraji	1 bod
Celkový počet bodů	11 bodů

Tabulka č. 2 - Výsledky kvantitativní metody

Dohromady tak hodnocení dosáhlo 11 bodů, což znamená že hypotéza byla potvrzena, jelikož aplikovaná teorie plně odpovídá i příčinám občanské války v Tigraji. Je třeba vzít v úvahu, že některá hodnocení mohou být subjektivní a až další výzkumy příčin občanské války v Tigraji budou provedeny, bude možné mé tvrzení potvrdit nebo vyvrátit.

Odpověď na výzkumnou otázku týkající se bezprostřední příčiny konfliktu není snadné, jelikož konflikt se dá označit za multikauzální. Bylo zjištěno, že primární příčina konfliktu je spojení etnických problémů ve spokojení s politickou situací a kroky premiéra Abiyho Ahmeda a také zapojení mezinárodních hráčů nežli nějaký samostatný faktor.

Seznam pramenů

Literatura

AALEN, L. (2002). Federalism and Ethnic Conflict in Ethiopia: A Comparative Study of the Somali and Benishangul-Gumuz Regions.

AAPENGNUO, Clement Mweyang. *Misinterpreting Ethnic Conflicts in Africa*. Africa Security Brief, 2010, 4, 6.

ABEGAZ, B. (2006). The 2005 Ethiopian elections: An assessment. *Journal of Democracy*, 17(2), 153-167.

ABBINK, J. (2019). Religious Violence in Ethiopia. In C. Benda-Beckmann, K. von Benda-Beckmann, & A. Hüsken (Eds.), *Violence on the Margins: States, Conflict, and Borderlands* (pp. 25-43). Brill.

ASAFA Jalata. (2015). "Orthodox Christianity, Islam, and Ethiopian Nationalism." In: *Encyclopaedia of the World's Muslims*, ed. by Gaëtan Du Roy. Vol. 2. Berkshire Publishing Group. 562-566.

ASNAKE, M. (2017). Interfaith Relations and Religious Violence in Ethiopia. In M. Asnake & B. Ayenachew (Eds.), *Religion, Violence, and Conflict Resolution: Views from Below* (33-52). Palgrave Macmillan.

ASNAKE, S. (2021). Tigray: The Roots of Conflict and Prospects for Peace. *African Journal on Conflict Resolution*, Vol. 21, No. 2, 223-247. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.17159/2673-201X/2021/v21i2a11488>

AUTESERRE, S. (2014). *Peaceland: Conflict resolution and the everyday politics of international intervention*. Cambridge University Press.

AUTY, R. (2001). *Resource abundance and economic development*. Oxford University Press.

BALINT-KURTI, D. 2011. Conflict Minerals and the Democratic Republic of Congo. *The Broker*, 26.

- BANNON, I., & Collier, P. (2003). Natural resources and violent conflict: Options and actions. World Bank Publications.
- BERHANU, D. (2021). The Causes and Dynamics of the Current Crisis in Tigray. *Journal of Ethiopian Law*, Vol. 33, No. 2.
- BLANCHARD, Lauren Ploch. 2021. Ethiopia's Transition and the Tigray Conflict. Congressional Research Service.
- BRADBURRY, M., & HEATHERSHAW, J. (2013). Whose peace is it anyway? connecting statebuilding and peacebuilding in Somalia. *International Peacekeeping*, 20(1), 87-104.
- BRINK, B. V. D. (2021). Ethiopia: Anatomy of a crisis. *African Affairs*, 120(480), 148-157
- CLAPHAM, C. (2018). "Ethiopia-Eritrea Border Dispute: A Legal and Political Analysis." *Journal of African Law*, 62(1), 1-19.
- COHEN, J. B., & TEKLE, M. (2021). Ethiopia: Conflict in Tigray. Council on Foreign Relations.
- COLLIER, Paul and Anke HOEFFLER. 1998. *On economic causes of civil war*. Oxford Economic Papers 50. 563-573.
- COLLIER, Paul and Anke HOEFFLER. May 2000. *Greed and Grievance in Civil War*. World Bank Working Paper 23-55.
- CRAMER, C., 2006. *Civil War Is Not A Stupid Think: Accounting for Violence in Developing Countries*. London: Hurst & Company.
- DE CONING, C. (2021). Peacebuilding in Ethiopia and the Horn of Africa: Contextualizing the Tigray Crisis. Peace Research Institute Oslo.
- DE WAAL, A. 2011. The Ethiopian Military and the State. *African Affairs*, 110(438), 253-276.

De WAAL, A. (2004). The war between Ethiopia and Eritrea. *Journal of Humanitarian Assistance*.

DE WAAL, A., 2002. *Demilitarizing the Mind: African Agendas for Peace and Security*. Trenton, NJ: Africa World Press

DRAMAN, R. (2003). *Poverty and Conflict in Africa : Explaining a Complex Relationship*.

DRAZANOVA, L., 2020. *Introducing the Historical Index of Ethnic Fractionalization (HIEF) Dataset: Accounting for Longitudinal Changes in Ethnic Diversity*. *Journal of Open Humanities Data*, **6**(1), s. 6 Dostupné z: doi: <http://doi.org/10.5334/johd.16>

DUKE, Otu Offiong a Dickson David AGBAJI. *Understanding Conflict Trends in Africa: A Peer into the Psychocultural Conflict Perspective*. *Asian Journal of Advanced Research and Reports*, 2018, **1**(2), s. 1-18. Dostupné z: doi:10.9734/AJARR/2018/42196

ELBADAWI, E a SAMBANIS, N, 2000, Why are there so many civil wars in Africa? Understanding and preventing violent conflict, *Journal of African Economies*, **9**(3), 244-269

EMINUE, O. (2004). *Conflict Resolution and Management in Africa: A Panorama of Conceptual and Theoretical Issues*. *African Journal of International Affairs and Development*, Vol. 9, No 1 and 2.

ERIKSEN, T. H. (2005). Ethiopia and Eritrea: The unresolved border question and the politics of conflict management. *African Affairs*, 104(416), 43-67.

GREEN, D. (2005). War and Natural Resources: The Causes and Consequences of African Conflicts. *Journal of International Affairs*, **58**(2), 265-286.

HABTU, Alem. *Ethnic Federalism in Ethiopia: Background, Present Conditions and Future Prospects* New York: Queens college, 2003, 34

HENZE, P. B. (2000). *Layers of Time: A History of Ethiopia*. Palgrave Macmillan.

HODGES, T. (2003). *Angola: The Anatomy of an Oil State*. Indiana University Press.

HYDEN, G., 2006. African Politics in Comparative Perspective. New York: Cambridge University Press.

HYDEN, G. (2005). African Politics in Comparative Perspective. New York: Cambridge University Press

GEBREWOLD, B. (2021). Religion, conflict and peace in Ethiopia: Interfaith encounters and the challenges of peacebuilding. Routledge.

CHUKWUEMEKA, Enyiazu, Casmir, CHUKWUKA MBAEGBU a Aloysius-Michaels OKOLIE. *Party Politics, Electoral Violence and Dynamics of Peace Building in Africa* [online]. 2021, **18**(1) [cit. 2023-01-12]. ISSN 2516-5305. Dostupné z: doi: <https://doi.org/10.31920/2516-5305/2021/18n1a4>

CHUKWUEMEKA, Edeh Samuel. *Bad Governance in Africa: Causes, Effects & Solutions*. Scholarly Articles, 2021.

JALETA, M., & DEBELE, T. (2020). Political and economic reforms in Ethiopia under Prime Minister Abiy Ahmed. *Africa Review*, 12(2), 209-224. Dostupné z: doi: [doi:10.1080/09744053.2020.1826786](https://doi.org/10.1080/09744053.2020.1826786)

IBHAWOH, B. (2009). The scramble for Africa: Resource exploitation and human rights violations within Africa's extractive industries sector. *Human Rights Review*, 10(3), 393-405.

KAPLAN, R.: *The Coming Anarchy*. Atlantic Monthly. February 1994. 46

KASSAHUN, M. (2021). The political crisis in Ethiopia: federalism and its discontents. *Journal of Eastern African Studies*, 15(1), 132-151. doi: 10.1080/17531055.2020.

KASSAHUN, M. (2020). Historical Context and Analysis of the Crisis in Tigray. *Journal of Ethiopian Studies and Development*, 12(1), 139-154.

KASSAHUN, A. (2005). The Impact of the Eritrea-Ethiopia Border Conflict on Ethiopia's National Security. *African Security Review*, 14(3), 69-80.

KINZER, S., 2008. *A Thousand Hills: Rwanda's Rebirth and the Man Who Dreamed It*. Hoboken.

KIROS, F. (2016). Ethiopia's 2015 Elections: The Limits of Electoral Democracy under the EPRDF. *Journal of Eastern African Studies*, 10(1), 108-125.

KEEN, D. (2006). The Causes of Conflict in Africa: A Synthesis of the Literature. *The Journal of Modern African Studies*, 44(3), 385-418.

LE BILLON, P. (2001). Resource Wars in Africa: An Overview. *The Journal of Contemporary African Studies*, 19(1), 1-25.

LE BILLON, P. (2001). The political ecology of war: Natural resources and armed conflicts. *Political Geography*, 20(5), 561-584.

MAMDANI, M. (2002). *When Victims Become Killers: Colonialism, Nativism, and the Genocide in Rwanda*. Princeton University Press.

MAMDANI, M. (1996). *Citizen and subject: Contemporary Africa and the legacy of late colonialism*. Princeton University Press.

MOMOH, Z. (2013): *Faces of corruption in Nigeria*. Jos, Global Multi – services Ltd

NJOKU, R. A. (2010). *The Igbo and Their Niger Delta Neighbors: We Are No Second Fiddle*. University Press of America.

OJAKOROTU, V. & WHETHO, A., 2008. Sino-African Relations: The Cold War Years and After. *Asia Journal of Global Studies*, 2(2), s. 35-43

OLAOSEBIKAN, Aremu Johnson. *Conflicts in Africa: Meaning, Causes, Impact and Solution*. 4. International Multi-Disciplinary Journal, 2010 ISSN 2070-0083.

OSUMAH, O. (2014). Religion and Conflict in Nigeria: Examining the Causes and Consequences of Boko Haram's Terror. *Journal of Religion and Society*, 16, 1-17.

PANKHURST, R. (2015). The Ethiopian-Italian War Revisited. *The Journal of Modern African Studies*, 53(2), 147-174. doi:10.1017/S0022278X15000036

- PANHURST, R. (2013). Italy and the Legacy of Imperialism in Ethiopia. In A. M. A. Mohamed Salih & J. Markakis (Eds.), *Ethnicity and Conflict in the Horn of Africa* (17-27). London: Palgrave Macmillan.
- PICHON, Eric. 2022 Ethiopia: War in Tigray Background and state of play. European Parliament.
- POKU, N. K. & MDEE, A., 2011. *Politics in Africa: a new introduction*. London: Zed Books
- REED, W. C., 1998. Guerillas in the Midst: The Former Government of Rwanda and the Alliance of Democratic Forces for the Liberation of Congo-Zaire in Eastern Zaire. In: C. Clapham, ed. *African Guerillas*. Oxford: James Curry, 134-154.
- RUSTAD, Siri Aas a Ingrid Vik BAKKEN. *Conflict Trends in Africa, 1989–2018* [online]. 06. Oslo: Peace Research Institute Oslo, 2019 s. 10-18 [cit. 2023-01-18]. ISBN 978-82-343-0026-4.
- SCHROEDER, M. & LAMB, G., 2006. The Illicit Arms Trade in Africa: A Global Enterprise. *African Analyst*, Third Quarter, 69-78
- SMITH, K. (2007). The Link Between Resource Scarcity and Violent Conflict. *Journal of Peace Research*, **44**(2), 139-157.
- ŠTĚPÁN, Filip. *Guerillový konflikt v Tigraji: analýza jeho příčin a dosavadního průběhu*. securityoutlines, 2021
- TADESSE, M. (2021) "The Role of Regionalism in the Current Crisis in Ethiopia: The Case of Tigray," *Institute for Security Studies*, January 2021, 5-6.
- TADESSE, M. (2021). *Ethiopia's Civil War: The Cold War Legacy and Regional Implications*.
- TESFAYE, G. (2001). The New Ethiopian Constitution: A Unique Experiment in Power Sharing. *Journal of African Law*, **45**(1), 83-97.

THOMSON, Alex. *An Introduction to African Politics*. 2. London and New York: Routledge Taylor & Francis e-Library, 2004. ISBN 0-203-40315-0.

VINES, A. (2019). Ethiopia's democratic opening: a promising start. *African Affairs*, 118(472), 661-677. doi: 10.1093/afraf/adz028

WELDEMARIAM, Y. A. (2019). Religion and Conflict in Ethiopia. In N. Akar & M. Marzouki (Eds.), *Religion and Politics in the Middle East and North Africa* (pp. 241-260). Springer.

ZÁHOŘÍK, Jan. *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*. Praha: Karolinum, 2012, s. 14-45, 63-77, 100-116, 130-135, 159-217. ISBN 978-80-246-1961-3

ZEWDE, B. (2002). *A history of modern Ethiopia, 1855-1991* (2nd ed.). James Currey Publishers.

Internetové zdroje

AFRICA WATCH. (2021). Ethiopia: Civilians at risk amid escalating Tigray conflict. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2021/01/20/ethiopia-civilians-risk-amid-escalating-tigray-conflict>

AL JAZEERA. (2020, November 22). Why is there a war in Ethiopia's Tigray region? Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/22/why-is-there-a-war-in-ethiopias-tigray-region>

AKAKI, S., 2008. Is Africa a Cold War Battleground? Dostupné z: <http://www.africanexecutive.com/modules/magazine/articles.php?article=3346>

ALLO, A. (2021). The Tigray war has little to do with resources. The Conversation. Dostupné z: <https://theconversation.com/the-tigray-war-has-little-to-do-with-resources-155954>

AMNESTY INTERNATIONAL. (2021) "Eritrea: Widespread Arbitrary Arrests and Detentions.

AMNESTY INTERNATIONAL. (2021). Ethiopia: Amnesty International Report 2020/21. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/ethiopia/report-ethiopia/>

ASNAKE, Abel. "Ethiopia's Tigray conflict: what you need to know." Al Jazeera, 5 February 2021, Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2021/2/5/ethiopias-tigray-conflict-what-you-need-to-know>.

BASEDAU, M. 2017. The Rise of Religious Armed Conflicts in Sub-Saharan Africa: No Simple Answers. (GIGA Focus Afrika, 4). Hamburg: GIGA German Institute of Global and Area Studies – Leibniz-Institut für Globale und Regionale Studien, Institut für Afrika-Studien. Dostupné z: <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-53174-4>

BERHANU, Wondwosen T. "Ethnic and religious diversity: challenges for Ethiopian unity." African Arguments, 5 March 2021, Dostupné z:

<https://africanarguments.org/2021/03/ethnic-and-religious-diversity-challenges-for-ethiopian-unity/>.

BRLP. (2019). Ethiopia: Comprehensive food security and vulnerability analysis. Addis Ababa, Ethiopia: Bureau of Agriculture and Rural Land Use Planning, Ministry of Agriculture. Dostupné z: <https://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp295913.pdf>.

CARPENTER, T. G., 1986. US Aid to Anti-Communist Rebels: The "Reagan Doctrine" and Its Pitfalls. Dostupné z: www.cato.org/pubs/pas/pa074.htm

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX [online]. Transparency International, 2021 [cit. 2022-04-23]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2021>

DE WAAL, A. (2021). "Eritrea's Role in the Tigray Conflict." African Arguments. Retrieved from <https://africanarguments.org/2021/03/24/eritreas-role-in-the-tigray-conflict/>.

DE WAAL, A. (2021). Ethiopia's Great Rift: What Lies Ahead for Tigray? Foreign Affairs. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ethiopia/2021-02-23/ethiopias-great-rift>

DE WAAL, A. (2021). How the Cold War Shaped the Current Crisis in Tigray. World Peace Foundation. Dostupné z: <https://sites.tufts.edu/wpf/how-the-cold-war-shaped-the-current-crisis-in-tigray/>

DE WAAL, Alex. (2021) "How Ethiopia's conflict threatens the Horn of Africa." The Conversation, 10 February 2021, Dostupné z: <https://theconversation.com/how-ethiopias-conflict-threatens-the-horn-of-africa-155065>.

FANTINI, A. E. (2019). Religious Conflict and the Future of Ethiopia. Foreign Policy Research Institute. Dostupné z: <https://www.fpri.org/article/2019/06/religious-conflict-and-the-future-of-ethiopia/>

FAO. (2019). Ethiopia: IPC acute food insecurity analysis (September - December 2019). Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations. Dostupné z <https://www.fao.org/3/ca7196en/ca7196en.pdf>.

GAVIN, Raymond. Causes of Civil War in Africa. 2012. Dostupné z: [https://www.academia.edu/3372289/Causes of Civil War in Africa](https://www.academia.edu/3372289/Causes_of_Civil_War_in_Africa)

GLOBAL RISK GROUP. (2021). The Tigray conflict: Causes, dynamics, and prospects. Dostupné z: <https://globalriskinsights.com/2021/02/the-tigray-conflict-causes-dynamics-and-prospects/>

HIRSH, M. (2016). The United States' legacy of destabilization in Libya. Foreign Policy, 27. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2016/01/27/the-united-states-legacy-of-destabilization-in-libya/>

HUMAN RIGHT WATCH. (2015). Ethiopia: Disputed Election, Repression Mark Decade of EPRDF Rule. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2015/05/21/ethiopia-disputed-election-repression-mark-decade-eprdf-rule>

HUMAN RIGHT WATCH (2006). Democracy on Hold: Widespread Human Rights Abuses in the Run-up to Ethiopia's 2005 Elections. Dostupné z: <https://www.hrw.org/report/2005/05/31/democracy-hold/widespread-human-rights-abuses-run-ethiopias-2005-elections>

HUMAN RIGHT WATCH. (2005). Ethiopia: Election Abuse Undercuts Credibility of the Process. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news>

INTERNATIONAL CRISIS GROUP. (2021). Ethiopia's Tigray conflict: How it began and what it means for the country and the region. Dostupné z: <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/ethiopias-tigray-conflict-how-it-began-and-what-it-means-country-and-region>

LYONS, T. (2021). The Tigray War and the Geopolitics of the Horn of Africa. Foreign Policy Research Institute. Dostupné z: from <https://www.fpri.org/article/2021/03/the-tigray-war-and-the-geopolitics-of-the-horn-of-africa/>

PEW Research Center. (2015). The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010-2050. Dostupné z: <https://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>

O'ROURKE, K. (2020). Russia and the Central African Republic: Exploiting resources and escalating conflict. Africa Center for Strategic Studies. Dostupné z: <https://africacenter.org/spotlight/russia-central-african-republic-exploiting-resources-escalating-conflict/>

SAMPSON, C. (2017). France's war in Mali: Lessons for an interventionist age. Oxford University Press. Dostupné z: <https://global.oup.com/academic/product/frances-war-in-mali-9780190497834?cc=us&lang=en&#>

The Economist. (2015). Ethiopia's Election: One-party Democracy. Dostupné z: <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2015/06/06/one-party-democracy>

TADESSE, F. (2021). Why Tigray is Ethiopia's latest battleground. Al Jazeera. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/9/why-tigray-is-ethiopias-latest-battleground>

TESFAYE, W. (2021). Ethiopia's Tigray conflict: How it began and what it means for the country. BBC News. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-africa-54950805>

TRONVOOL, K. (2021). Ethiopia: The Tigray Conflict and the Challenges of Political Transition. Norwegian Peacebuilding Resource Centre. Dostupné z: https://www.peacebuilding.no/var/ezwebin_site/storage/original/application/390c12b318ded07f5a5b5d3c5e5a291.pdf

UNITED NATIONS. (2021). Ethiopia Humanitarian Fund. Dostupné z: <https://www.unocha.org/ethiopia-humanitarian-fund>

UNITED NATIONS. (2021). Sudan: 2021 Funding Update.

UNITED NATIONS. (2021). Report of the detailed findings of the Commission of Inquiry on Human Rights in Eritrea.

UNDP. (2022). Ethiopia: Tigray Region Humanitarian Update. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20220201_tigray_region_humanitarian_update.pdf

UNDP, 2022. Human Development Report, New York: United Nations Development Programme, Dostupné z: https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf

UNDP Somalia, 2012. Somalia Human Development Report, Nairobi: UNON

U.S. HOUSE OF REPRESENTATIVES. (2020). House Passes Resolution Condemning Violence in Ethiopia

WORLD BANK. (2021). Přehled Demokratické republiky Kongo. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/country/drc/overview>

WORLD BANK. (2018, April 19). Ethiopia: Grand Ethiopian Renaissance Dam Project (GERDP). Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/results/2018/04/19/ethiopia-grand-ethiopian-renaissance-dam-project-gerdp>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Rozdělení afrických zemí podle počtu válek (s. 16)

Tabulka č. 2 – Výsledky kvantitativní metody (s. 63)

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Rozdělení regionů Etiopie (s.34)